

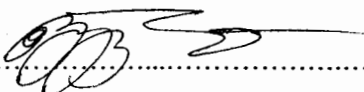
ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ศุภลักษณ์ แ้วสวัสดิ์

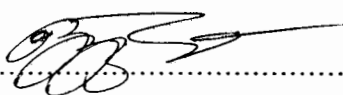
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

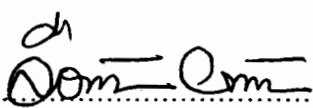
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ศุภลักษณ์ แว่วสวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

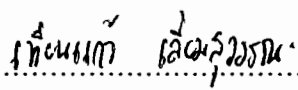
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

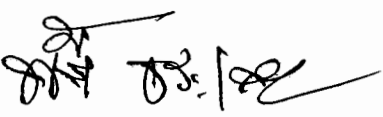
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญญ์ ธารเสนา)
วันที่...17...เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ....2558.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์เรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชน เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ในครั้งนี้ ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีคุณประโยชน์ อย่างยิ่ง ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงได้นั้น อีกส่วนหนึ่งมาจากความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้บังคับบัญชาของข้าพเจ้า ได้แก่ นายทวีป กรณียกิจ นายกเทศมนตรีเมืองอ่างศิลา นางปานจิตต์ สุทธิกิจวิรุณ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และนางสาวรุ่งอรุณ วงษ์อินทร์ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข เทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่คอยให้ คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย อันเป็นประโยชน์ยิ่ง รวมทั้งประชาชนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งทำให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ บิดา มารดา พี่ น้อง และเพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป (รุ่น 10 ภาคค่ำ) และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้

ศุภลักษณ์ แว่วสวัสดิ์

57930140: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: ความรู้/ พฤติกรรม/ การจัดการมูลฝอย/ เทศบาลเมืองอ่างศิลา

สุกัลกษณ์ แว่วสวัสดิ์: ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชน
เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี (KNOWLEDGE AND WASTE
MANAGEMENT OF THE RESIDENTS IN ANG SILA MUNICIPALITY, MUANG
CHON BURI DISTRICT, CHON BURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์:
นันทวัน อินทชาติ, ปร.ค. 106 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

งานนิพนธ์เรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย
ของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา รวมถึงเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้และพฤติกรรม
ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยทำการศึกษาจาก
ตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน
โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ .05 รวมทั้งใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยวิธีของ LSD

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการมูลฝอย
อยู่ในระดับสูง ด้านพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการ
มูลฝอยอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดีที่สุด รองลงมา คือ
ด้านการลดการใช้ (Reduce) และด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) อยู่ในลำดับท้ายสุด ในส่วนของผลการเปรียบเทียบความรู้
ในการจัดการมูลฝอย พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีลักษณะ
ที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายของครัวเรือนต่อเดือนและระยะเวลา
ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชน
เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายของครัวเรือน
ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

57930140: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: KNOWLEDGE/ BEHAVIOR/ WASTE MANAGEMENT/ ANG SILA
MUNICIPALITY

SUPHALAK WAEWSAWAT: KNOWLEDGE AND WASTE MANAGEMENT OF
THE RESIDENTS IN ANG SILA MUNICIPALITY, MUANG CHON BURI DISTRICT,
CHON BURI PROVINCE. ADVISOR: NANTAWAN INTACHAT, Ph.D. 106 P. 2015.

This study aimed to investigate the knowledge and the behavior on waste management of the residents in Ang Sila Municipality, Muang Chon Buri District in Chon Buri Province, and to compare their knowledge with the behavior based on their gender, age, education, occupation, monthly income, length of residency, and housing condition. Questionnaires were used to collect the data and the sample group consisted of 400 residents in the Municipality. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANNOVA at .05 level of statistical significance, and LSD.

The study revealed a high level of knowledge on waste management, and a good level of the behavior. Garbage sorting was revealed to rank the highest, followed by garbage reduction, and garbage reuse. Housing condition was found to be irrelevant to the knowledge on waste management, but gender, age, education, occupation, household monthly income, and length of residency were relevant at .05 level. Gender was found to be irrelevant to the behavior on waste management, but age, education, occupation, household monthly income and length of residency, and housing condition were relevant at .05 level of statistical significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	20
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม.....	25
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองอ่างศิลา.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
เกณฑ์การแปลผล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย.....	57
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย.....	59
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคล.....	64
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล.....	73
5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองอ่างศิลา..... 28
2	จำนวนประชากรของเทศบาลเมืองอ่างศิลา..... 30
3	สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในแต่ละตำบลของเทศบาลเมืองอ่างศิลา..... 48
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 53
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 54
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 54
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ..... 55
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อเดือน..... 55
9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.... 56
10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย..... 56
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับความรู้ในการจัดการ มูลฝอย..... 57
12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกเป็นรายชื่อ..... 57
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย.... 59
14	ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรม ในการจัดการมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะ..... 60
15	ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรม ในการจัดการมูลฝอย ด้านการลดการใช้ (Reduce)..... 61
16	ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรม ในการจัดการมูลฝอย ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse)..... 63
17	วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามเพศ..... 64
18	วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ..... 65
19	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ..... 65
20	วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา..... 66
21	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับ การศึกษา..... 67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	68
23 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	69
24 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อเดือน..	70
25 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตาม รายได้ครัวเรือนต่อเดือน.....	70
26 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน.....	71
27 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตาม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	72
28 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย.....	73
29 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามเพศ.....	73
30 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ.....	74
31 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ.....	74
32 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	75
33 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	76
34 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	77
35 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	77
36 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ของครัวเรือน ต่อเดือน.....	79
37 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ ของครัวเรือนต่อเดือน.....	79
38 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน.....	80
39 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	81
40 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย..... 82
42	สรุปผลการวิเคราะห์สมมติฐาน..... 83

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 ประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอย.....	16
3 แผนที่แสดงอาณาเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา.....	29
4 โครงสร้างการบริหารเทศบาลเมืองอ่างศิลา.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะโลกร้อน (Global warming) คือ ภาวะที่อุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศบนโลกสูงขึ้น สืบเนื่องมาจากก๊าซเรือนกระจกลอยขึ้นไปรวมตัวกันอยู่บนชั้นบรรยากาศของโลก ทำให้รังสีของดวงอาทิตย์ที่ควรจะสะท้อนกลับออกไปในปริมาณที่เหมาะสม กลับถูกก๊าซเรือนกระจกเหล่านี้กักเก็บไว้ ทำให้อุณหภูมิของโลกค่อย ๆ สูงขึ้นจากเดิม (ภาวะโลกร้อน, 2558) ส่งผลให้โลกเกิดสภาพลมฟ้าอากาศที่ผิดปกติไปจากเดิม ภัยธรรมชาติที่รุนแรง ทั้งแผ่นดินไหว พายุ น้ำท่วม และอากาศที่ร้อนขึ้นจนผิดปกติ โดยสาเหตุการเกิดภาวะโลกร้อนก็เพราะว่าเหล่าก๊าซเรือนกระจกทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์นั้น เพิ่มขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเผาผลาญถ่านหินและเชื้อเพลิง รวมไปถึงสารเคมีที่มีส่วนผสมของก๊าซเรือนกระจกที่มนุษย์ใช้ รวมทั้งการที่ป่าไม้ถูกตัดและทำลายลงไปอย่างมาก โลกไม่สามารถที่จะเยียวยาตัวเองได้ทัน จึงทำให้ไม่มีตัวฟอกอากาศที่มากพอ ก่อให้ก๊าซเรือนกระจกทั้งหลายเหล่านี้ขึ้นไปรวมตัวกันอยู่บนชั้นบรรยากาศของโลกอย่างหนาแน่น ความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่เคยถูกสะท้อนกลับออกไปนอกโลกก็ถูกสะสมไว้ใน โลกมากขึ้นไป จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้อุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้น

การจัดการขยะอย่างไม่ถูกต้อง ถือเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดภาวะโลกร้อนด้วยเช่นกัน เช่น การทิ้งขยะรวมกัน โดยไม่มีการคัดแยกประเภท ทำให้ขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้และขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ต้องถูกทิ้งรวมไปกับขยะเปียกทั้งหลาย โดยที่ไม่ได้ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก ทั้ง ๆ ที่ยังสามารถนำกลับมาเวียนใช้ประโยชน์ได้ กล่าวคือ การที่เรา นำของเก่ากลับมาใช้อีก และการรีไซเคิลนั้น สามารถช่วยลดการใช้พลังงานไปได้ นอกจากนี้ การไม่แยกขยะประเภทที่มีสารพิษ เช่น บรรจุภัณฑ์สารเคมีต่าง ๆ กระป๋องยาฉีดกันยุง แบตเตอรี่โทรศัพท์ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ ขยะประเภทนี้เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ถ้านำไปทิ้งรวมกับขยะประเภทอื่น ๆ โดยที่ไม่มีการคัดแยก สารเคมีก็จะไหลลงสู่พื้นดิน หากถูกเผา ก็จะกลายเป็นก๊าซพิษลอยขึ้นไปในอากาศ หรือหากถูกฝังก็จะทำให้เกิดก๊าซพิษลอยขึ้นไปในอากาศจากกระบวนการย่อยสลาย ซึ่งถือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นการคัดแยกขยะให้เป็นประเภทและทิ้งให้ถูกวิธี ถือเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ (ภาวะโลกร้อน, 2558)

ขยะหรือมูลฝอย มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย การอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น ในปัจจุบัน ขยะมูลฝอย

เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางน้ำ ทางดิน และทางอากาศ เนื่องจากขยะที่เก็บรวบรวม ไม่ได้ได้รับการกำจัดที่ถูกต้อง หรือถูกทิ้งค้างไว้ในพื้นที่ของชุมชน เมื่อมีฝนตกลงมา จะไหลชะนำความสกปรก เชื้อโรค สารพิษจากขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดเน่าเสีย และหากใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมา เพราะเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนมากับขยะมูลฝอยมีโอกาที่จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นได้ นอกจากนั้น พวกขยะที่ปล่อยทิ้งไว้นาน ๆ จะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญของเชื้อโรค แมลงวัน หนู แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคมานำสู่คน อีกทั้งยังสร้างความรำคาญ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน จากปัญหาข้างต้น การแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอย จึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ซึ่งการป้องกันและแก้ไขที่ดีควรพิจารณาจากต้นเหตุที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยขึ้นมา นั่นก็คือ ผู้สร้างขยะมูลฝอยหรือมนุษย์ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอย ควรเริ่มต้นด้วยการสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ทั้งในบ้านเรือนของตนเองและภายนอกบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง สถานที่ทำงาน หรือที่สาธารณะอื่น ๆ ให้รู้จักทิ้งขยะมูลฝอยลงในภาชนะให้เป็นที่เป็นทาง ไม่มั่งง่ายทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ทั้งนี้ยังเป็นการช่วยให้พนักงานเก็บขยะสามารถนำขยะไปยังสถานที่กำจัดได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

เทศบาลเมืองอ่างศิลา ประกอบด้วย 4 ตำบล คือ ตำบลอ่างศิลา ตำบลเสม็ด ตำบลบ้านปึก และตำบลห้วยกะปิ มีพื้นที่ 18.60 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร 33,278 คน ประกอบด้วย 19,223 หลังคาเรือน (สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา, 2558 ก) ในปี พ.ศ. 2549 มีปริมาณขยะมูลฝอย จำนวน 433 ตันต่อเดือน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2558 ก) ในปี พ.ศ. 2558 กลับมีจำนวนขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นเป็น 1,066 ตันต่อเดือน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2558 ก) จากปริมาณขยะที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งให้เห็นว่า ในเขตพื้นที่เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลามีการขยายตัวของตัวเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุจากการเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญและมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวนมาก ประกอบกับมีจำนวนประชากรต่างด้าวที่เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่เพิ่มเป็นจำนวนมาก ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น อีกทั้ง ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดปริมาณขยะมากกว่าที่ควรจะเป็น เทศบาลเมืองอ่างศิลาจึงไม่สามารถจัดเก็บและเก็บขนขยะมูลฝอยได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ในทุกวัน จึงทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ มีขยะคั่งค้างจากการจัดเก็บตามจุดในชุมชนต่าง ๆ ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น และเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกลิ่นเหม็นของขยะและปัญหาการค้ำขยะของสุนัข (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2558 ข)

หน่วยงานรับผิดชอบดูแลงานรักษาความสะอาด คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานในด้านนี้โดยตรง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินงานด้านรักษาความสะอาดได้ประสบปัญหา การขาดความร่วมมือจากประชาชนและที่สำคัญประชาชนขาดความรู้ ความตระหนักในการจัดการขยะในครัวเรือนที่ถูกต้อง ประเด็นหลัก คือ การทิ้งขยะ โดยไม่มีการคัดแยก จากสภาพปัญหาการจัดการขยะ มูลฝอยที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมต่อประชาชน รวมถึงการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองอ่างศิลา ดังนั้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการจัดการ มูลฝอยของประชาชน เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยมุ่งเน้นศึกษาในส่วนของความรู้ ในการจัดการมูลฝอย และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ในประเด็นด้านคัดแยกขยะ การลดการใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse) รวมถึงศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองอ่างศิลา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาที่ได้ มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะของเทศบาลเมืองอ่างศิลาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
3. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
4. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
5. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
6. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
7. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
8. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
9. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
10. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
11. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
12. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
13. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
14. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

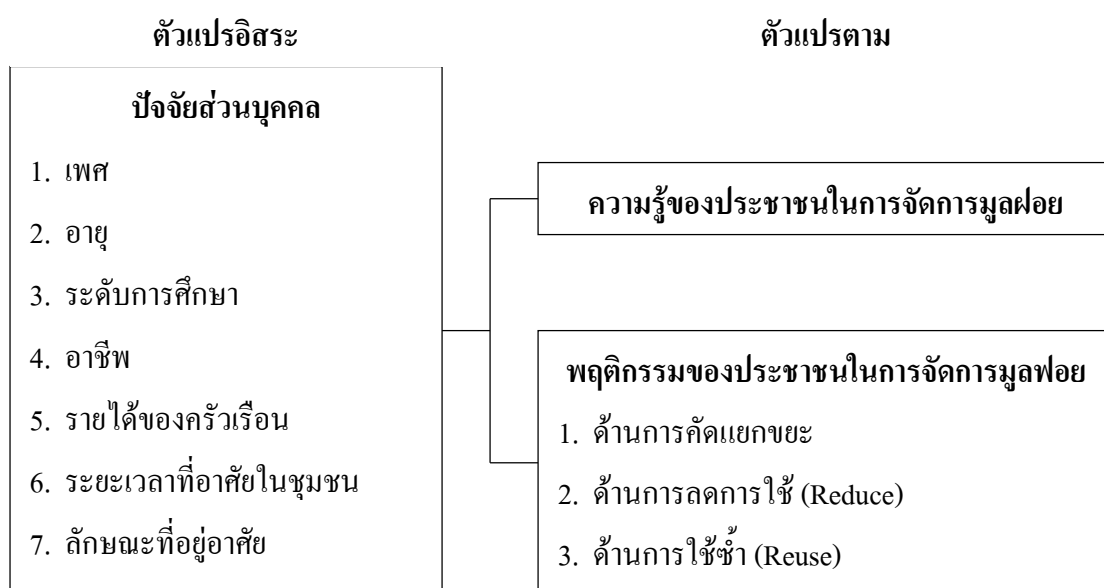
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของกรมควบคุมมลพิษ (2556) เรื่อง คู่มือประชาชนเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน

และกรมควบคุมมลพิษ (2547) เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การลดการใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse) มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ของประชาชนในการจัดการมูลฝอย และพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ในด้านการคัดแยกขยะ การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องให้กับประชาชน
2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

3. ทำให้ทราบถึงสภาพของปัญหาของการจัดเก็บขยะในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ว่าเป็นอย่างไร ผลการศึกษาที่ได้รับนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยประชาชน เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ของประชาชนในการจัดการมูลฝอย พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในด้านการคัดแยกขยะ การลดการใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse)

ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา จำนวน 19,223 ครัวเรือน (สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา, 2558 ก) ประกอบด้วย 4 ตำบล คือ ตำบลอ่างศิลา ตำบลเสม็ด ตำบลห้วยกะปิ และตำบลบ้านปึก ในพื้นที่นี้จะเก็บข้อมูลจากตัวแทนของครัวเรือน ๆ ละ 1 คน

ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยและเก็บข้อมูลครั้งนี้ อยู่ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของแข็ง จะเนาเปื้อยหรือไม่กี่ตาม รวมตลอดถึงเถ้า ซากสัตว์ มูลสัตว์ ฟุ่นละออง และเศษวัตถุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้น อูจจาระ และปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูล

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง หลักการในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ในด้านการคัดแยกขยะ ด้านการลด

ปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) ด้านการนำมาใช้ซ้ำ (Reuse)

ความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอย หมายถึง การที่ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในด้านการคัดแยกขยะ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) ด้านการนำมาใช้ซ้ำ (Reuse)

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำของประชาชนที่แสดงออกเป็นกิจวัตรประจำวัน ในการทำให้ขยะมูลฝอยหมดไปจากที่พักอาศัย เป็นการดูแลความสะอาดภายในครัวเรือน โดยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การแยก การทำลาย การทิ้งขยะมูลฝอยออกจากครัวเรือน การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ รวมถึงการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน

การคัดแยกขยะ หมายถึง วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ใช้หลักการแยกขยะมูลฝอยบางประเภทออกจากขยะมูลฝอยชุมชน ได้แก่ การคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นประเภทขยะมูลฝอยแห้ง ขยะมูลฝอยทั่วไป และของเสียที่เป็นอันตราย เป็นต้น

การลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) หมายถึง วิธีการพยายามลดขยะมูลฝอยให้มีปริมาณขยะมูลฝอยน้อยที่สุด โดยลดจากแหล่งกำเนิด เช่น เลือกรับหรือซื้อสินค้าที่ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์น้อยที่สุด การไม่สนับสนุนและซื้อสินค้าประเภทใช้ได้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เป็นต้น

การนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) หมายถึง นำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่หรือเป็นการใช้ซ้ำใช้สิ่งของต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง ก่อนที่จะทิ้งหรือเลือกซื้อของใหม่ เช่น ขวดน้ำหวาน นำมาบรรจุน้ำดื่ม ขวดกาแฟที่หมดแล้ว นำมาใส่น้ำตาล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
3. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองอ่างศิลา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ

ความหมายของขยะ

กรมควบคุมมลพิษ (2547) ได้ให้คำนิยามของคำว่า มูลฝอย ว่าหมายถึง มูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่เก็บขน หรือรวบรวมจากชุมชน แต่ไม่รวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

มูลฝอยทั่วไป หมายความว่า มูลฝอยที่ย่อยสลายได้ยาก หรืออาจจะย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ แต่ไม่คุ้มกับต้นทุนในการนำกลับมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เช่น ก่อสร้างบรรจุภัณฑ์พร้อมดื่ม โฟม ซอง หรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหาร

มูลฝอยย่อยสลาย หมายความว่า มูลฝอยที่ย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติและหรือสามารถนำมาหมัก ทำปุ๋ยได้ เช่น เศษอาหาร มูลสัตว์ ซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลอง

ในห้องปฏิบัติการ

มูลฝอยที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล) หมายความว่า มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เช่น เศษเหล็ก แก้ว พลาสติก กระดาษ เป็นต้น

มูลฝอยอันตราย หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีส่วนประกอบของวัตถุ
ดังต่อไปนี้

1. วัตถุระเบิดได้
2. วัตถุไวไฟ
3. วัตถุออกไซด์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
4. วัตถุมีพิษ
5. วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
6. วัตถุกัมมันตรังสี
7. วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
8. วัตถุกัดกร่อน
9. วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
10. วัตถุอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรืออาจทำให้เกิดอันตราย แก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่าน ไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ถุงพลาสติกใสมูลฝอย หมายความว่า ถุงพลาสติกที่ใช้ใส่มูลฝอยประเภทต่าง ๆ ก่อนนำไปเท หรือทิ้ง ยังที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติก ซึ่งมีคุณลักษณะ สี เชือกหรือวัสดุผูกรัดปากถุงตามที่กำหนดไว้

ที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติก หมายความว่า ภาชนะที่ใช้เก็บ ขน หรือรวบรวมมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ก่อนนำไปกำจัด ซึ่งทำจากโพลีเอทิลีน โพลีโพรพิลีน หรือวัสดุประเภทอื่น ๆ ที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

ที่สาธารณะ หมายความว่า ที่สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

สถานสาธารณะ หมายความว่า สถานสาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

ชุมชน หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันและมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันหรือมีอาชีพเดียวกันหรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2526) ได้ให้คำจำกัดความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหารเศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ฟันละออง เต้า มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใด ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงเศษสิ่งของ ทุกชนิดที่เหลือใช้

เศษวัสดุที่ไม่ใช่แล้ว หรือที่ทิ้งแล้ว หรือสิ่งอื่นใดที่ต้องเก็บกวาดจากที่ใด ๆ ยกเว้น อุจจาระ และปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูลที่ต้องการเก็บและการกำจัดที่แตกต่างออกไป ขยะมูลฝอยอาจมีขนาดแตกต่างออกไป จากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาด และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (กรมอนามัย, 2550, หน้า 108)

ให้ความหมายว่า “มูลฝอย” หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 (2535) ได้นิยามที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ขยะมูลฝอย” เพื่อควบคุม กำกับการจัดการ “ขยะมูลฝอย” ในภาคอุตสาหกรรม โดยได้นิยามคำว่า “สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้ว” หมายความว่า สิ่งของที่ไม่ใช่แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน รวมถึงของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และน้ำทิ้งที่มีองค์ประกอบหรือมีคุณลักษณะที่เป็นอันตราย

ประเภทของขยะ

กรมควบคุมมลพิษ (2556, หน้า 3) แบ่งประเภทของขยะตามลักษณะทางกายภาพ ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ขยะอินทรีย์ (Compostable waste) หรือมูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะ ที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

2. ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT กระจุกเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ขากรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้ เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

3. ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือมูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิด

อันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่าน ไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจังสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

4. ขยะทั่วไป (General waste) หรือมูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจาก ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใสขุ่นมู ถูพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถูพลาสติกเบื่อนเศษอาหาร โฟมเบื่อนอาหาร พอลียเบื่อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2558) เล่มที่ 15 เรื่องที่ 8 ได้แบ่งขยะมูลฝอยตามลักษณะส่วนประกอบของขยะมูลฝอยได้เป็น 10 ประเภท ได้แก่

1. ผัก ผลไม้ และเศษอาหาร ได้แก่ เศษผัก เศษผลไม้ เศษอาหารที่เหลือจากการปรุงอาหาร และเหลือจากการบริโภค เช่น ข้าวสุก เปลือกผลไม้ เนื้อสัตว์ ฯลฯ
2. กระดาษ ได้แก่ วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากเยื่อกระดาษ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ ใบปลิว ถูกระดาษ ก่อกระดาษ ฯลฯ
3. พลาสติก ได้แก่ วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากพลาสติก เช่น ถูพลาสติก ภาชนะพลาสติกของเล่นเด็ก ผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาส ฯลฯ
4. ผ้า ได้แก่ สิ่งทอต่าง ๆ ที่ทำมาจากเส้นใยธรรมชาติและใยสังเคราะห์ เช่น ผ้า ลินิน ขนสัตว์ ผ้าไนลอน ได้แก่ เศษผ้า ผ้าเช็ดมือ ถูเท้า ผ้าจิวรี่ ฯลฯ
5. แก้ว ได้แก่ วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากแก้ว เช่น เศษกระจก ขวด หลอดไฟ เครื่องแก้ว ฯลฯ
6. ไม้ ได้แก่ วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากไม้ ไม้ไผ่ ฟาง หญ้า เศษไม้ เช่น ก่อไม้ เก้าอี้ โต๊ะ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน ฯลฯ
7. โลหะ ได้แก่ วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากโลหะ เช่น กระจัง ตะปู ลวด ภาชนะ ที่ทำจากโลหะต่าง ๆ ฯลฯ
8. หิน กระจัง กระจุก และเปลือกหอย ได้แก่ เศษหิน เปลือกหอย เศษกระจุกสัตว์ เช่น ก้างปลา เครื่องปั้นดินเผา เปลือกหอย กุ้ง ปู เครื่องเคลือบ ฯลฯ

9. ขางและหนัง ได้แก่ วัสดุ และผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากขางและหนัง เช่น รองเท้า กระเป๋า ลูกบอล ฯลฯ

10. วัสดุอื่น ๆ ได้แก่ วัสดุไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มต่าง ๆ ข้างต้น

นอกจากนี้เราอาจแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยทั้ง 10 ประเภท ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ ได้แก่ กระดาษ ผ้าหรือสิ่งทอ ผักผลไม้ และเศษอาหาร พลาสติก หลุม้าและไม้

2. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ ได้แก่ เหล็กหรือโลหะอื่น ๆ แก้ว หิน กระเบื้อง เปลือก หอย ฯลฯ

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

แนวทางการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce, Reuse and Recycle: 3Rs)

แนวคิดเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อก่อให้เกิดปริมาณขยะให้น้อยลง โดยมีการนำแนวทางการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce, Reuse and Recycle: 3Rs) มาประยุกต์ใช้ โดยมีตัวอย่างและวิธีง่าย ๆ ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2556, หน้า 11-12)

1. ลดการใช้ (Reduce)

1.1 ลดการขนขยะเข้าบ้าน ไม่ว่าจะเป็ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟม หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.2 ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม สบู่เหลว น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด เครื่องสำอาง ถ่ายชนิดซาร์จได้ ฯลฯ

1.3 ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายใน เช่น ยากำจัดแมลงหรือน้ำยาทำความสะอาดต่าง ๆ ควรจะหันไปใช้วิธีการทางธรรมชาติจะดีกว่า อาทิ ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไฉ่ยง หรือใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ

1.4 พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้า ในการจับจ่ายซื้อของ

2. ใช้ซ้ำ (Reuse)

2.1 นำสิ่งของที่ไฉ่แล้วกลับมาไฉ่ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปราะเป็อนก็ให้เก็บไว้ไฉ่ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือไฉ่เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน

2.2 นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ไฉ่ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป็นปลนอน เป็นต้น

2.3 ใช้กระดาษทั้งสองหน้า

3. รีไซเคิล (Recycle)

เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถทำได้โดย

3.1 คัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/ อโลหะ

3.2 นำไปขาย/ บริจาค/ นำเข้าธนาคารขยะ/ กิจกรรมขยะแลกไข่

3.3 ขยะเหล่านี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย มีดังนี้ (สุริพร จิตต์ชื้อ, 2550)

1. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ เช่น การเผาในเตาเผาขยะ การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ และการหมักทำปุ๋ย เป็นต้น ซึ่งแต่ละวิธีมีความแตกต่างกันในด้านต้นทุน การดำเนินงาน ความพร้อมขององค์กร ปริมาณและประเภทของขยะ เป็นต้น

2. จัดการขยะ โดยอาศัยหลัก 5 R คือ

2.1 Reduce การลดปริมาณขยะ โดยลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์สิ้นเปลือง

2.2 Reuse การนำมาใช้ซ้ำ เช่น ขวดแก้ว กล่องกระดาษ กระดาษพิมพ์หน้าหลัง

เป็นต้น

2.3 Repair การซ่อมแซมแก้ไขสิ่งของต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้

2.4 Reject การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งของที่ก่อให้เกิดมลพิษ

2.5 Recycle การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ โดยนำไป

ผ่านกระบวนการผลิตใหม่อีกครั้ง

3. การแยกขยะ เพื่อลดขยะที่ต้องนำไปกำจัดจริง ๆ ให้เหลือน้อยที่สุด เช่น

3.1 ขยะแห้งบางชนิดที่สามารถแปรสภาพนำมาใช้ได้ อีก ได้แก่ ขวดแก้ว

โลหะ พลาสติก

3.2 ขยะเปียกสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ

3.3 ขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย กระป๋องฉีดสเปรย์ ต้องมีวิธีกำจัด

ที่ปลอดภัย

4. ส่งเสริมการผลิตที่สะอาดในภาคการผลิต โดยลดการใช้วัสดุ ลดพลังงาน และลดมลพิษ เพิ่มศักยภาพ การใช้ทรัพยากรหมุนเวียน การนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีอายุการใช้งานได้นานขึ้น

5. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วมลงทุนและดำเนินการจัดการขยะ

6. ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการ

7. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับว่าเป็นภาระหน้าที่ของตนเอง ในการร่วมมือกันจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร

รูปแบบของการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอย ที่ต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของ การใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse & Recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทาง มีดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2547, หน้า 11-14)

1. การลดปริมาณการผลิตมูลฝอย รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวัน ได้แก่

1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเดิมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่ เป็นต้น

1.2 เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพมีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ

1.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

2. จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

2.1 รณรงค์ให้ประชาชนแยกของเสียนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำ หรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำ หรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน

2.2 จัดระบบที่เอื้อต่อการทำขยะรีไซเคิล

2.2.1 จัดภาชนะ (ถุง/ ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

2.2.2 จัดระบบบริการเก็บโดย

2.2.2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกเป็นถุง 4 ถุง ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตราย อาจจัดเก็บสัปดาห์ละครั้งหรือตามความเหมาะสม

2.2.2.2 จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิล ในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บและกำหนดเวลาให้เหมาะสม

2.2.2.3 ประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

2.2.2.4 จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2.3 จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น

2.3.1 โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ดิน ไม้ ไข่

2.3.2 โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอีเอ็ม ขยะหอม ปุ๋ยหมัก

2.3.3 โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล

2.3.4 โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้

2.3.5 โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล

2.4 จัดตั้งศูนย์รีไซเคิล หากพื้นที่ที่ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปริมาณมาก ๆ อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะมูลฝอยซึ่งสามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียงหรือรับซื้อจากประชาชนโดยตรงซึ่งอาจจะให้เอกชนลงทุนหรืออาจให้สัมปทานเอกชนก็ได้

3. การขนส่ง

3.1 ระยะเวลาไม่ไกลให้รถขนส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง

3.2 ระยะเวลาไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมากอาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่ายเพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะมูลฝอยลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบกำจัด เนื่องจากขยะมูลฝอยใช้ประโยชน์ใหม่ได้จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสานเนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่ จึงควรพิจารณาปรับปรุงพื้นที่กำจัดมูลฝอยที่มีอยู่เดิม และพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอย

4.2 ระบบกำจัดผสมผสานหลาย ๆ ระบบในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ หมักทำปุ๋ย ฝังกลบ และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

แนวคิดเรื่องการคัดแยก เก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย

ในการจัดการขยะมูลฝอย จำเป็นต้องจัดให้มีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ แต่อาจแยกด้วยมือหรือเครื่องจักรกล การคัดแยกขยะมูลฝอย สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิด โดยจัดวางภาชนะให้เหมาะสม ตลอดจนวางระบบการเก็บรวบรวมมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบคัดแยกขยะมูลฝอย พร้อมทั้งพิจารณาความจำเป็นของสถานีขนถ่าย

ขยะมูลฝอยและระบบขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดต่อไป (กรมควบคุมมลพิษ, 2547, หน้า 15-20)

1. หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

1.1 ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

1.1.1 ถังขยะ เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย (Station) และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ โดยมีถุงบรรจุภายในถังเพื่อสะดวกและไม่ตกหล่น หรือแพร่กระจาย ดังนี้

1.1.1.1 สีเขียว รองรับขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

1.1.1.2 สีเหลือง รองรับขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

1.1.1.3 สีเทาฟ้าสีส้ม รองรับขยะที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ

1.1.1.4 สีฟ้า รองรับขยะย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟมและฟอล์ยที่เปื้อนอาหาร

ภาพที่ 2 ประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอย

นอกจากนี้ยังมีถุงพลาสติกสำหรับรองรับขยะมูลฝอยในแต่ละถัง โดยมัดปากถุง สีเดียวกับถังที่รองรับมูลฝอยตามประเภทดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่สถานที่ที่มีพื้นที่จำกัด

ในการจัดวางภาชนะรองรับขยะมูลฝอย และมีจำนวนคนที่ค่อนข้างมากในบริเวณพื้นที่นั้น เช่น ศูนย์การประชุมสนามบิน ควรมีถังที่สามารถรองรับขยะมูลฝอยได้ทั้ง 4 ประเภทในถังเดียวกัน โดยแบ่งพื้นที่ของถังขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ช่อง และตัวถังรองรับขยะมูลฝอย ทำด้วยสแตนเลส มีฝาปิดแยกเป็น 4 สี ในแต่ละช่องตามประเภทของขยะมูลฝอยที่รองรับ ดังนี้ (1) ฝาสีเขียว รองรับขยะมูลฝอยที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว (2) ฝาสีเหลือง รองรับขยะมูลฝอยที่สามารถนำรีไซเคิลหรือขายได้ (3) ฝาสีแดง รองรับขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม (4) ฝาสีฟ้า รองรับขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิลและมีสัญลักษณ์ข้างถัง

1.1.2 ถูขยะ สำหรับคัดแยกขยะมูลฝอยฝนคร่าว์เรือนและจะต้องมีการคัดแยก รวบรวมใส่ถุงขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.2.1 ถูสีเขียว รวบรวมขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็วสามารถ นำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

1.1.2.2 ถูสีเหลือง รวบรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม

1.1.2.3 ถูสีแดง รวบรวมขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุ สารอันตรายต่าง ๆ

1.1.2.4 ถูสีฟ้า รวบรวมขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่า การรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟม และฟอล์ยที่เปื้อนอาหาร

1.2 เกณฑ์มาตรฐานภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

1.2.1 ควรมีสัดส่วนของถังขยะมูลฝอยจากพลาสติกที่ใช้แล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก

1.2.2 ไม่มีส่วนประกอบสารพิษ (Toxic substances) หากจำเป็นควรใช้ สารเติมแต่งในปริมาณที่น้อยและไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

1.2.3 มีความทนทาน แข็งแรงตามมาตรฐานสากล

1.2.4 มีขนาดพอเหมาะมีความจุเพียงพอต่อปริมาณขยะมูลฝอย สะดวกต่อการถ่ายเทขยะมูลฝอยและการทำความสะอาด

1.2.5 สามารถป้องกันแมลงวัน หนู สุนัขและสัตว์อื่น ๆ มิให้สัมผัสหรือคุ้ยเขี่ย ขยะมูลฝอยได้

2. จุดรวบรวมขยะมูลฝอยขนาดเล็ก

เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมและประหยัดจึงต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอยขึ้น โดยจุดรวบรวมขยะมูลฝอยจะกำหนดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ หมู่บ้าน โรงอาหาร โรงภาพยนตร์ โดยมีภาชนะรองรับตั้งไว้เป็นจุดๆเช่น หมู่บ้านจัดสรร กำหนดให้จุดรวบรวม 1 จุดต่อจำนวนครัวเรือน 50-80 หลังคาเรือน จุดแรกจะตั้งที่ปากประตูทางเข้าหมู่บ้าน สำหรับอพาร์ทเมนต์จะตั้งที่ลานจอดรถ บ้านที่อยู่ในซอยจุดแรกจะตั้งหน้าปากซอย แต่ละครัวเรือนจะรวบรวมขยะมูลฝอยที่คัดแยกได้ โดยถูพลาสติกตามประเภทของสีต่างๆ มาทิ้งที่จุดรวบรวมขยะมูลฝอย

3. การแปรสภาพขยะมูลฝอย

ในการจัดการขยะมูลฝอย อาจจัดให้มีระบบที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการแปรสภาพขยะมูลฝอย คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะทางกายภาพเพื่อลดปริมาณเปลี่ยนแปลงรูปร่าง โดยวิธีคัดแยกเอาวัสดุที่สามารถหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้ออกมา วิธีการบดให้มีขนาดเล็กลง และวิธีอัดเป็นก้อนเพื่อลดปริมาตรของขยะมูลฝอยให้ได้ร้อยละ 20-75 ของปริมาตรเดิม ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเครื่องมือและลักษณะของขยะมูลฝอย ผลที่ได้รับจากการแปรสภาพมูลฝอย จะช่วยให้การเก็บรวบรวมขนถ่ายและขนส่งได้สะดวกขึ้น สามารถลดจำนวนเที่ยวของการขนส่ง ช่วยให้ไม่ปลิวหล่นจากรถบรรทุกและช่วยรีดเอาน้ำออกจากขยะมูลฝอย ทำให้ไม่มีน้ำชะมูลฝอยรั่วไหลในขณะขนส่ง ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบ โดยสามารถจัดวางซ้อนได้อย่างเป็นระเบียบจึงทำให้ประหยัดเวลาและค่าวัสดุในการกลบทับ ช่วยยืดอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบได้อีกทางหนึ่งด้วย เครื่องมือแปรสภาพขยะมูลฝอยสามารถเลือกใช้ได้ตามองค์ประกอบและลักษณะสมบัติขยะมูลฝอย ประเภทของแหล่งกำเนิดสถานที่ตั้งระบบ โดยมีปัจจัยที่ควรพิจารณา ดังนี้

3.1 ความสามารถในการทำงาน: เครื่องมือจะช่วยทำงานอะไรบ้างให้ได้ง่ายที่ดีขึ้นกว่าเดิม

3.2 ความเชื่อถือได้: ต้องการบำรุงรักษามากน้อยเพียงไร

3.3 การบริการได้: การตรวจเช็คและซ่อมแซม สามารถทำได้เองและผู้ขายมีบริการหลังการขาย

3.4 ความปลอดภัย: เครื่องมือมีระบบป้องกันอันตรายแก่ผู้ใช้งาน ซึ่งอาจเกิดการเดินเลื้อยหรือขาดความรู้ความเข้าใจ

3.5 ความสะดวกและง่ายในการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพ: เครื่องมือมีวิธีการใช้ง่ายและสะดวก มีกลไกควบคุมการทำงาน

3.6 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม: ไม่ก่อให้เกิดเสียงดัง กลิ่นรบกวน หรือมลพิษอื่น ๆ

3.7 ความสวยงาม: เครื่องมือไม่ดูเทอะทะ ก่อความรำคาญให้กับสายตา

3.8 ค่าใช้จ่าย: ต้องคำนึงถึงเงินลงทุนและค่าบำรุงรักษารายปีอยู่ในระดับราคาที่ยอมรับได้

เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย

เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ ๆ (กรมควบคุมมลพิษ, 2547, หน้า 26) ดังนี้

1. ระบบหมักทำปุ๋ย เป็นการย่อยสลายเป็นการย่อยสลายอินทรีย์สาร โดยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุที่มีลักษณะค่อนข้างคงรูป มีสีดำค่อนข้างแห้ง และสามารถใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของดิน ขบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งเป็น 2 ขบวนการ คือ ขบวนการหมักแบบใช้ออกซิเจน (Aerobic decomposition) ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะที่จุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนย่อยสลายอาหารแล้วเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกลายสภาพเป็นแร่ธาตุเป็นขบวนการที่ไม่เกิดก๊าซกลิ่นเหม็น ส่วนอีกขบวนการเป็นขบวนการหมักแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic decomposition) เป็นการสร้างสภาวะให้เกิดจุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนเป็นตัวช่วยย่อยสลายอาหาร และแปรสภาพกลายเป็นแร่ธาตุ ขบวนการนี้มักจะเกิดก๊าซที่มีกลิ่นเหม็น เช่น ก๊าซไข่เน่า (Hydrogen sulfide: H₂S) แต่ขบวนการนี้จะมีผลดีที่เกิดก๊าซมีเทน (Methane gas) ซึ่งเป็นก๊าซที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงได้

2. ระบบการเผาในเตาเผา เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผาทำลายในเตาเผาที่ได้รับการออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องให้มีอุณหภูมิในการเผาที่ 850-1,200 องศาเซลเซียส เพื่อให้การทำลายที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ในการเผาหมักก่อให้เกิดมลพิษด้านอากาศได้แก่ ฟุ้งขนาดเล็ก ก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulfur dioxide: SO₂) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังอาจเกิดไดออกซิน (Dioxins) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งและเป็นสารที่ก่อกำล้างอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศและดักมิให้อากาศที่ผ่านปล่องออกสู่บรรยากาศมีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด

3. ระบบฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล (Sanitary landfill) เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำไปฝังกลบ ในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการ ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปนเปื้อนของน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยที่เรียกว่า น้ำชะขยะ มูลฝอย (Leach ate) ซึ่งถือว่าเป็นน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดิน ทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเสื่อมสภาพลง

จนส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค นอกจากนี้ยังต้องมีมาตรการป้องกันน้ำท่วม กลิ่นเหม็น และผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ รูปแบบการฝังกลบอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาล อาจใช้วิธีขุดให้ลึกลงไปในพื้นที่ดินหรือการถมให้สูงขึ้นจากระดับพื้นดิน หรืออาจจะใช้ผสมสองวิธี ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

ความหมาย

Bloom (1967, p. 271 อ้างถึงใน วายุ คงธนจรัส, 2552, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ระลึกถึงวิธีการบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ

พจนานุกรม The lexicon webster (1977, p. 531 อ้างถึงใน วายุ คงธนจรัส, 2552, หน้า 6) ได้ให้คำจำกัดความ “ความรู้” เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลาหรือการคาดคะเนก็ได้

Carter (1973, p. 325 อ้างถึงใน วายุ คงธนจรัส, 2552, หน้า 6) กล่าวว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) หรือความจริง (Truth) ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมจากประสบการณ์ต่าง ๆ การที่บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล บุคคลควรจะต้องรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจ นั่นคือ บุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริง หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่สนับสนุนและให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่สามารถชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งรวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ด้วย

จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ (2539, หน้า 10 อ้างถึงใน พัทยา ยิ่งยง, 2552, หน้า 12) ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และ โครงสร้างที่มนุษย์ได้รับจากการศึกษา ค้นคว้า ประสบการณ์การสังเกต และเก็บสะสมไว้ในระดับของความจำได้ สามารถเข้าใจ เปรียบเทียบ ตีความ และนำไปประยุกต์ใช้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 16 อ้างถึงใน อนันต์ ศิริพงษ์วัฒนา, 2552, หน้า 16) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของ

ความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึง ความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่า จะเกิดอะไรขึ้น

ประเภทของความรู้

ความรู้ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ หลายประการ (ชม ภูมิภาค, 2526, หน้า 193-194 อ้างถึงใน สมัชชา นูททอง, 2556, หน้า 25) ได้แบ่งประเภทของความรู้ออกเป็น 12 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะเป็นการจดจำสิ่งต่าง ๆ อย่างโดดเด่นเป็นการเชื่อมโยงสัญลักษณ์กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เป็นรากฐานของการสร้างความคิดที่เป็นนามธรรม
2. ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำเป็นความรู้เกี่ยวกับความหมายของสัญลักษณ์ของศัพท์ต่าง ๆ เป็นข้อความหรือศัพท์ทางเทคนิค
3. ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเฉพาะ เช่น ความรู้เกี่ยวกับชื่อบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ เวลา ความรู้เกี่ยวกับวิธีการในการจัดการกับสิ่งเฉพาะ เช่น ความรู้ในการจัดระเบียบการศึกษา การวิจารณ์ วิธีการสืบสวน
4. ความรู้ในระเบียบแบบแผนของกลุ่มเป็นสิ่งที่กำหนดเอาไว้โดยอาศัยข้อตกลงของ
  - 4.1 กลุ่มของวงอาชีพ
  - 4.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม หรือเหตุการณ์ตามลำดับต่อเนื่อง เป็นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ
  - 4.3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดแยกประเภท
  - 4.4 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์
  - 4.5 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์
  - 4.6 ความรู้เกี่ยวกับนามธรรมชาติของวิชาการด้านต่าง ๆ ด้านใดด้านหนึ่ง ส่วนมากเป็นทฤษฎีกฎเกณฑ์ เป็นระดับสูงสุดของนามธรรม
  - 4.7 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและสรุป
  - 4.8 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง เป็นการรวมหลักการหรือสรุปเข้าเกี่ยวข้องกันเป็นระบบ

ที่มาของความรู้

ความรู้มีที่มา 3 ประการ (อมร โสภณวิเชษฐวงศ์, 2541, หน้า 3 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 7-8) คือ

1. ความรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัสหรือความรู้ประจักษ์ ได้แก่ ความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อประสาทสัมผัสต่าง ๆ ประสบกับอารมณ์ที่เป็นคู่กันซึ่งสิ่งเหล่านี้เรารู้ได้โดยตรง

2. ความรู้ที่เกิดจากการอนุมาน หรือการคิดหาเหตุผล ได้แก่ ความรู้ที่อาศัยข้อมูล หรือความรู้ประจักษ์เป็นพื้นฐาน แล้วคิดสืบสวนไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้

3. ความรู้ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยพยานและหลักฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากการบอกเล่า ของบุคคลที่เชื่อถือได้ หรือได้จากหลักฐานที่เกิดจากบุคคลวัตถุ หรือสถาบันที่น่าเชื่อถือ

ระดับความรู้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 15-19) กล่าวว่า ในการพัฒนาเรื่องความรู้ และความเข้าใจนั้นจะเริ่มต้นจากการรู้ระดับง่าย ๆ ไปสู่ยาก ซึ่งขั้นของความสามารถต่าง ๆ มีดังนี้
ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน ก็จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา

ความเข้าใจ (Comprehensive) เมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์กับข่าวหนึ่ง ๆ เป็นที่คาดว่า บุคคลนั้นจะทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้น ๆ ความเข้าใจนี้อาจแสดงออกในรูปของทักษะ หรือความสามารถต่าง ๆ เช่น การแปล การให้ความหมาย และการคาดคะเน

การประยุกต์หรือนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาโดยใช้ความเข้าใจในหลักทฤษฎี วิธีการต่าง ๆ

การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการวิเคราะห์ก็คือ ความสามารถในการแยก ส่วนประกอบย่อย ๆ ของส่วนรวมออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อให้เข้าใจส่วนรวมอย่างเด่นชัดยิ่งขึ้น

การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบส่วนย่อย หลาย ๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างแน่ชัด โดยทั่วไปแล้วความสามารถนี้ จะเกี่ยวข้องกับการนำเอาประสบการณ์เก่ามารวมกับประสบการณ์ใหม่ แล้วสร้างเป็นแบบแผน หรือหลักสำหรับปฏิบัติ ซึ่งความสามารถในการสังเคราะห์นี้จะก่อให้เกิดความคิดริเริ่มจะต้องอาศัย ความสามารถขั้นต่าง ๆ หลายขั้นดังกล่าวมาแล้ว

การประเมินผล (Evaluation) ความสามารถในการประเมินผลนี้เกี่ยวข้องกับการให้ค่า ต่อความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างไรอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบ ในการประเมินผล ซึ่งมาตรฐาน ที่ใช้นี้อาจจะมาจากที่บุคคลนั้นตั้งขึ้นเอง หรือมาจากมาตรฐาน ที่มีอยู่แล้ว และความสามารถในการประเมินผลนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในขั้นสุดท้ายเสมอไป แต่อาจจะอยู่ในทุกขั้นตอนของความสามารถ

Bloom et al. (1965 อ้างถึงใน กันธิกา ทวีรอด และตรีทิพย์ อนงค์ทอง, 2550, หน้า 29-30) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ของคนว่า ประกอบด้วยความรู้

ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งบวมและคณะได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยูกยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

1.1 ความรู้เฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง เป็นการระลึกในส่วนย่อย ๆ เฉพาะอย่างที่ยกได้

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีทางและวิธีการดำเนินเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ หรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะที่เป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิดค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพฤติกรรมในการประเมินซึ่งอาจจะกำหนดจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 การประเมินค่าตามเกณฑ์ภายในเป็นการประเมินความถูกต้องของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความ เหตุการณ์ ตามคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

6.2 การประเมินค่าตามเกณฑ์ภายนอกเป็นการประเมินค่าความถูกต้องของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความของการนำไปใช้

การวัดความรู้

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2531, หน้า 2-29) ได้แบ่งแบบทดสอบ ความรู้ตามลักษณะการตอบเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบความเรียง หรือแบบอัตนัย (Subjective test) เป็นรูปแบบที่ผู้ตอบต้องใช้ความสามารถในการบรรยาย อธิบาย และแสดงผลตามความคิดเห็นของตนเอง
2. แบบเลือกตอบ หรือปรนัย (Objective test) แบ่งเป็น
  - 2.1 แบบตอบสั้น (Short answer term) เป็นรูปแบบที่ผู้ตอบต้องหาคำตอบเอง
  - 2.2 แบบเลือกตอบชนิด 2 ตัวเลือก โดยกำหนดข้อความมาให้ แล้วให้ตอบถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แบบทดสอบถูก-ผิด (True or false item)
  - 2.3 แบบจับคู่ (Matching test) โดยกำหนดคำหรือข้อความมาให้ แบ่งทางซ้ายเป็นคำถาม ทางขวาเป็นคำตอบ แล้วให้คำหรือข้อความที่สอดคล้องกัน มาใส่หน้าคำถาม
  - 2.4 แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple choices) ประกอบด้วยตัวคำถาม และมีคำตอบ ให้เลือก อาจมี 3, 4, 5 หรือ 6 คำตอบก็ได้ ซึ่งคำตอบถูกจะมีเพียง 1 ข้อ ส่วนคำตอบอื่นจะเป็นตัวประกอบ หรือตัวลวง

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 35-36) ได้จำแนกรูปแบบของแบบทดสอบและแบบวัดไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ข้อสอบปากเปล่า เป็นการทดสอบโดยได้ตอบด้วยวาจา หรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบและผู้ถูกสอบโดยตรง บางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์
2. ข้อสอบเขียน มี 2 แบบ ได้แก่ แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบาย บรรยาย หรือวิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ที่รู้และแบบจำกัดคำตอบที่ให้ผู้ตอบพิจารณา เปรียบเทียบข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ ได้แก่ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และเลือกตอบ
3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบทดสอบด้วยคำพูดหรือเขียน แต่มุ่งให้ปฏิบัติ และแสดงพฤติกรรมจริง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

Zimbardo (1999, p. 3 อ้างถึงใน สมหญิง นุชปาน, 2553, หน้า 24) อธิบายว่า พฤติกรรม เป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

ซูดา จิตพิทักษ์ (2525, หน้า 2 อ้างถึงใน พิภัทร แสงสินธุสร, 2550, หน้า 5) กล่าวว่า พฤติกรรมนั้น หมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่เป็นการแสดงปรากฏออกมาภายนอก และสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยมที่ยึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทักษะคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติ ที่เชื่อถือเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ

สุภาพร ศรีงาม (2552, หน้า 23) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมใด ๆ ของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ทั้งที่สังเกตได้คือพฤติกรรม ที่แสดงออก และสังเกตไม่ได้คือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2529, หน้า 9-11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกมาภายนอก พฤติกรรมภายใน อาจมีทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม เช่น ปฏิกริยาของอวัยวะภายในร่างกาย ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรม ที่ไม่สามารถเห็นชัดได้ ส่วนพฤติกรรมภายนอกเป็นปฏิกริยาที่แสดงออกตลอดเวลา ของการดำรงชีวิต เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นมองเห็นทั้งจากวาจาและการกระทำ

ประเภทของพฤติกรรม

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2526, หน้า 26 อ้างถึงใน ปณิตดา รุจะศิริ, 2555, หน้า 8) ได้จำแนกพฤติกรรมของบุคคลแบ่งออกได้หลายลักษณะหากจำแนกโดยอาศัยการสังเกตเป็นหลัก สามารถแบ่งประเภทของพฤติกรรมได้ 2 ประเภท หลัก ๆ คือ

1. พฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมปกปิด (Covert behavior) หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ ซึ่งมีทั้งที่เป็นรูปธรรม อันได้แก่ การเต้นของหัวใจ การบีบตัวของลำไส้ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิดความรู้สึก ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งมีอยู่ในสมองของคนที่ไม่สามารถสังเกตได้

2. พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt behavior) หมายถึง ปฏิกริยา ของบุคคล หรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ ทั้งวาจา การกระทำ ท่าทางต่าง ๆ เช่น การพูด การหัวเราะ การกินอาหาร การรักษาความสะอาด การปลูกต้นไม้ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมภายนอกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น และเป็นสาเหตุที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของพฤติกรรม

Cronbach (1972, p. 14 อ้างถึงใน ปนัดดา รุจะศิริ, 2555, หน้า 9) อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบอยู่ 7 ประการ คือ

1. เป้าหมาย (Goal) หมายถึง วัตถุประสงค์ หรือความต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรม โดยมนุษย์ต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองต่อความต้องการของตนและอาจมีความต้องการหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน มนุษย์จึงต้องเลือกที่จะตอบสนองความต้องการที่สำคัญก่อนหลัง จากนั้นจึงค่อยสนองต่อความต้องการอื่น ๆ ที่สำคัญน้อยกว่าในภายหลัง
2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ และความสามารถที่จะเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
3. สถานการณ์ (Situation) หมายถึง กลุ่มทางหรือ โอกาส หรือเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย (Interpretation) หมายถึง การพิจารณาเส้นทางหรือสถานการณ์ เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่าจะสนองความต้องการให้เป็นที่พอใจมากที่สุด
5. การตอบสนอง (Response) หมายถึง การดำเนินการทำกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการตามวิธีที่เลือกสรรแล้ว
6. ผลที่ตามมา (Consequence) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจได้ผลตรงกับที่คาดหวังไว้ หรือตรงข้ามกับที่คิดหวังไว้
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to thwarting) หมายถึง ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการความต้องการตามวิธีที่เลือกสรรแล้ว

การวัดพฤติกรรม

การวัดพฤติกรรม สามารถทำได้ 2 วิธี ดังนี้ (สมจิตต์ สุพรรณพันธ์, 2542, หน้า 131-136 อ้างถึงใน อนันต์ ศิริพงษ์วัฒนา, 2552 หน้า 21-22)

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยทางตรง ทำได้โดย
  - 1.1 การศึกษาพฤติกรรมโดยการสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เช่น ครูสังเกตเด็กในห้องเรียน โดยบอกนักเรียนให้ทราบว่า ครูจะสังเกตดูว่าใครทำกิจกรรมใดบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้ บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาก็ได้
  - 1.2 การศึกษาแบบธรรมชาติ คือ การที่บุคคลผู้สังเกตพฤติกรรม ไม่ได้กระทำการเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกัน ข้อจำกัดในการสังเกตแบบธรรมชาติ คือ

ต้องใช้เวลามากในการสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการได้ และการสังเกตต้องทำเป็นระยะเวลาติดต่อกัน เป็นจำนวนหลายครั้ง พฤติกรรมบางอย่างต้องใช้เวลาสังเกตถึง 10 ปี หรือ 50 ปีก็ได้

การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตแบบรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ผู้สังเกต ต้องมีความละเอียด ต้องสังเกตให้เป็นระบบและมีการบันทึกเมื่อสังเกตพฤติกรรมได้แล้ว นอกจากนี้ผู้สังเกตต้องไม่มีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ซึ่งจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มของบุคคล ซึ่งทำได้โดยการซักถามเผชิญหน้ากัน โดยตรง หรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรง โดยซักถามเป็นเรื่อง ๆ ตามที่ได้ตั้งจุดหมายเอาไว้ อีกประเภท คือ การสัมภาษณ์พูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์

2.2 การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมากและเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้

2.3 การทดลองเป็นการศึกษาพฤติกรรม โดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ต้องการศึกษา โดยสภาพแท้จริงแล้ว การควบคุมจะทำได้ในห้องทดลอง แต่ในชุมชน การศึกษาพฤติกรรมชุมชนโดยควบคุมตัวแปรต่าง ๆ คงเป็นไปได้้น้อยมาก

2.4 การทำบันทึก วิธีนี้ทำให้ทราบพฤติกรรมของบุคคลโดยใช้บุคคลแต่ละคนบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นบันทึกประจำวันหรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมทางสุขภาพ เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองอ่างศิลา

เทศบาลเมืองอ่างศิลา ตั้งอยู่ที่ 90/ 338 หมู่ 3 ถนนเสม็ด-อ่างศิลา ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีจำนวนพื้นที่รวมทั้งสิ้น 18.60 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,615 ไร่ มีอาณาเขตการปกครอง จำนวน 4 ตำบล ประกอบด้วย 20 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อชุมชน	จำนวนพื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	
อ่างศิลา	1	บ้านอ่างศิลา	ชุมชนบ้านไทย	1.09300	
	2	บ้านมะเกลือ	ชุมชนมะเกลือสามัคคี	0.04736	
	3	บ้านโพรง	ชุมชนคนหมู่ 3	0.03742	
	4	บ้านโรงหาด	ชุมชนบ้านบนเข้มแจ้จ้ง	0.31070	
	5	บ้านโรงนาค	ชุมชนบ้านปากคลองโรงนาค	0.98240	
รวม				2.47088	
บ้านปึก	1	บ้านปึกใหญ่	ชุมชนบ้านปึกใหญ่สามัคคี	0.63710	
	2	บ้านปึกมะม่วง	ชุมชนบ้านสวนมะม่วง	1.03000	
	3	บ้านปึกเล็ก	ชุมชนบ้านปึกเล็ก	0.45980	
	4	บ้านหนองยี่พริ้ว	ชุมชนบ้านหนองยี่พริ้ว	0.42690	
	5	บ้านสวนหมาก	ชุมชนบ้านสวนหมาก	0.95260	
	6	บ้านหนองเพชร	ชุมชนบ้านหนองเพชร	1.06500	
	7	บ้านมาบหม้อ	ชุมชนบ้านมาบหม้อ	0.97240	
รวม				5.54380	
เสม็ด	3	บ้านไร่ถั่ว	ชุมชนบ้านไร่ถั่ว	1.48600	
	4	บ้านเสม็ดใน	ชุมชนบ้านเสม็ดใน	1.39800	
	5	บ้านหัวโพรง	ชุมชนบ้านหัวโพรง	0.87460	
	6	บ้านเสม็ดนอก	ชุมชนบ้านเสม็ดนอก	1.25500	
	7	บ้านเนินมะกอกใน	ชุมชนบ้านเนินมะกอก	0.56340	
	8	บ้านเนินมะกอกนอก	ชุมชนรักษ์เนินมะกอก	0.28340	
	รวม				5.86040
	ห้วยกะปิ	4	บ้านชากพุดชา	ชุมชนบ้านชากพุดชาร่วมมือ	1.53900
5		บ้านหนองกระเสริม	ชุมชนบ้านการุณย์	1.61300	
รวม				3.15200	

เทศบาลเมืองอ่างศิลา อยู่ก่อน ปลายทางตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองชลบุรี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ระยะทางสั้นที่สุดจากกรุงเทพฯ-อำเภอเมืองชลบุรี โดยประมาณเท่ากับ 76.38 กิโลเมตร

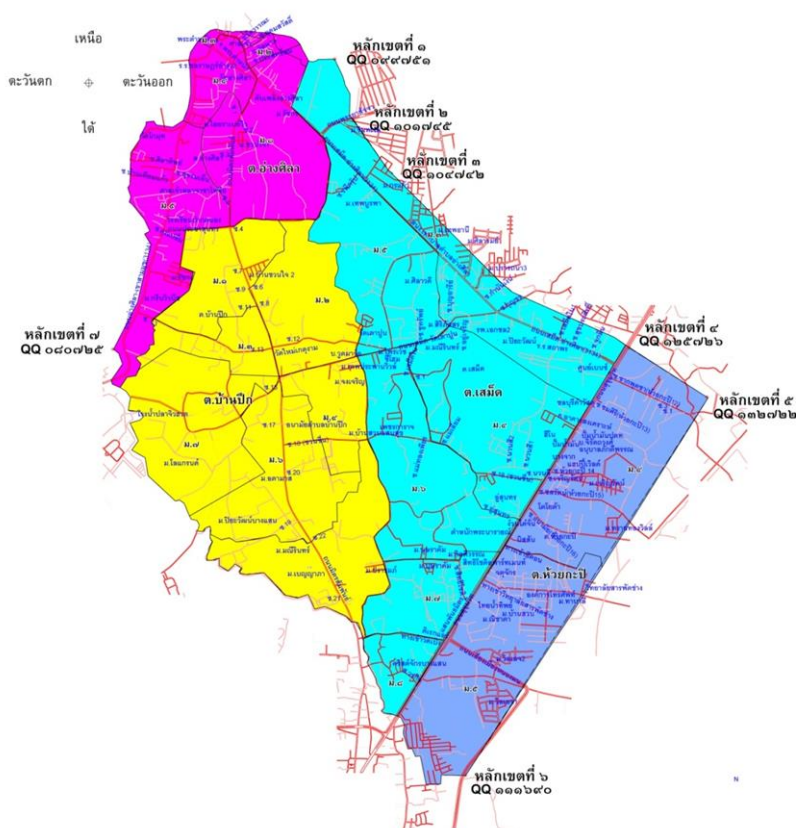
อาณาเขตติดต่อ

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ เทศบาลตำบลเสม็ด

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลเมืองแสนสุข

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ เทศบาลตำบลห้วยกะปิ

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่าวไทย

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงอาณาเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ประชากร

เทศบาลเมืองอ่างศิลา มีประชากรทั้งสิ้น 33,278 คน ประกอบด้วย 19,223 หลังคาเรือน เฉลี่ยหลังคาเรือนละ 2 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 1,789 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรของเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ตำบล	หมู่ที่	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวน ประชากรชาย	จำนวน ประชากรหญิง	จำนวน ประชากรรวม
อ่างศิลา	1	1,493	1,234	1,325	2,559
	2	155	306	323	629
	3	187	309	371	680
	4	519	345	390	735
	5	862	572	639	1,211
รวม		3,216	2,766	3,048	5,814
บ้านบึง	1	399	315	338	653
	2	422	446	409	855
	3	409	347	369	716
	4	460	426	489	915
	5	1,151	771	899	1,670
	6	1,345	1,158	1,414	2,572
	7	473	259	273	532
รวม		4,659	3,722	4,191	7,913
เสม็ด	3	2,301	1,619	1,840	3,459
	4	1,348	1,037	1,194	2,231
	5	1,292	1,157	1,280	2,437
	6	920	996	1,082	2,078
	7	819	613	648	1,261
	8	496	320	384	704
รวม		7,176	5,742	6,428	12,170
ห้วยกะปิ	4	1,777	1,167	1,401	2,568
	5	2,395	2,197	2,616	4,813
รวม		4,172	3,364	4,017	7,381
รวมทั้งสิ้น		19,223	15,594	17,684	33,278

ประชากรทั้งหมด 33,278 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. ประชากรชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 15,594 คน ได้แก่

- 1.1 เด็ก (ทารก-9 ปี) จำนวน 2,245 คน
- 1.2 เด็กโต (10-14 ปี) จำนวน 1,037 คน
- 1.3 วัยรุ่น (15-19 ปี) จำนวน 1,177 คน
- 1.4 ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) จำนวน 9,346 คน
- 1.5 คนชรา (60 ปีขึ้นไป) จำนวน 1,789 คน

2. ประชากรหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 17,684 คน ได้แก่

- 2.1 เด็ก (ทารก-9 ปี) จำนวน 2,077 คน
- 2.2 เด็กโต (10-14 ปี) จำนวน 1,010 คน
- 2.3 วัยรุ่น (15-19 ปี) จำนวน 1,131 คน
- 2.4 ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) จำนวน 11,010 คน
- 2.5 คนชรา (60 ปีขึ้นไป) จำนวน 2,456 คน

จำนวนประชากรแฝง 15,000 คน

จำนวนประชากรที่พิการหรือทุพพลภาพหรือป่วยเรื้อรังในเขตพื้นที่ 240 คน

ความหนาแน่นของประชากร 1,728 คน/ ตร.กม.

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2551 ร้อยละ 1.68

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2552 ร้อยละ 9.00

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2553 ร้อยละ 3.67

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2554 ร้อยละ 3.60

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2555 ร้อยละ 1.48

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2556 ร้อยละ 4.50

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2558 ร้อยละ 3.51

ข้อมูลด้านขยะ

1. ปริมาณขยะ 44 ตัน/ วัน

2. รถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ รวม 11 คัน แยกเป็น (แยกตามขนาดความจุขยะ)

2.1 รถยนต์คันที่ 1 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 12 ลบ.หลา

ซื้อเมื่อ พ.ศ. 2542

2.2 รถยนต์คันที่ 2 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 10 ลบ.ม.

ซื้อเมื่อ พ.ศ. 2544

- 2.3 รถยนต์คันที่ 3 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 12 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2547
- 2.4 รถยนต์คันที่ 4 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 10 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2549
- 2.5 รถยนต์คันที่ 5 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 20 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2551
- 2.6 รถยนต์คันที่ 6 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 20 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2552
- 2.7 รถยนต์คันที่ 7 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 20 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2552
- 2.8 รถยนต์คันที่ 8 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 20 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2554
- 2.9 รถยนต์คันที่ 9 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 20 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2555
- 2.10 รถยนต์คันที่ 10 รถกวาดและรถดูด ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2553
- 2.11 รถยนต์คันที่ 11 รถดูดสิ่งโสโครกและล้างท่อระบายน้ำ ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2555
- 2.12 รถยนต์คันที่ 12 รถเก็บขนขยะ 4 ล้อ ขนาดความจุ 4 ลบ.หลา. ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2556
- 2.13 รถยนต์คันที่ 13 รถเก็บขนขยะ 4 ล้อ ขนาดความจุ 4 ลบ.หลา. ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2556
- 2.14 รถยนต์คันที่ 14 รถเก็บขนขยะ (แบบอัดท้าย) ขนาดความจุ 12 ลบ.ม.
ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2556
3. ขยะที่เก็บขนได้ จำนวน 40 ตัน/ วัน
4. ขยะที่กำจัดได้ จำนวน 40 ตัน/ วัน
5. กำจัดขยะโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ
6. ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่กำลังใช้ ตั้งอยู่ที่ที่รับทิ้งและกำจัดขยะมูลฝอย ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ห่างจากเขตท้องถิ่นเป็นระยะทางประมาณ 40 กม.
7. สภาพการเป็นเจ้าของที่ดินสำหรับกำจัดขยะ คือ สถานที่รับกำจัดขยะเทศบาลนครแหลมฉบัง
- ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น
1. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของเทศบาลเมืองอ่างศิลา ประกอบด้วย

1.1 สภาเทศบาล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 18 คน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

1.2 นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย จำนวน 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ไม่เกิน 3 คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกิน 3 คน มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานประจำทั่วไปของเทศบาล

2. โครงสร้างและการกำหนดส่วนราชการของเทศบาลเมืองอ่างศิลา โดยมีกำหนดโครงสร้างส่วนราชการออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

2.1 สำนักปลัดเทศบาล

สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดในเทศบาลโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล

2.2 กองคลัง

กองคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บราชการเงินและเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอื่น ๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ การควบคุมการเบิกจ่าย งานทางบดลองประจำเดือน ประจำปี งานเกี่ยวกับการพัสดุของเทศบาล และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

2.3 กองช่าง

กองช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางวิศวกรรม การจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบและเขียนแบบ การตรวจสอบ การก่อสร้าง งานควบคุมอาคารตามระเบียบ กฎหมาย งานแผนการปฏิบัติงานการก่อสร้าง และซ่อมบำรุง การควบคุมการก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานแผนงานด้านวิศวกรรมเครื่องจักรกล

การรวบรวมประวัติ ติดตาม การควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักร การควบคุม การบำรุงรักษา เครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับแผนงาน ควบคุมเก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและงานที่ได้รับมอบหมาย

2.4 กองการศึกษา

กองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและพัฒนา การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานศึกษานิเทศก์ งานการศึกษาปฐมวัย งานกิจการศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชนและการศึกษานอกโรงเรียน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

2.5 กองวิชาการและแผนงาน

กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งมีลักษณะเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายจัดทำแผนหรือโครงการ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนและโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร หรือความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นนโยบาย แผนงานของเทศบาลและโครงการระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรมหรือระดับจังหวัด แล้วแต่กรณี และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.6 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่เกี่ยวกับสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคติดต่อ งานรักษาความสะอาด งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและงานอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้บริการด้านสาธารณสุข งานสัตวแพทย์และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

ภาพที่ 4 โครงสร้างการบริหารเทศบาลเมืองอ่างศิลา (เทศบาลเมืองอ่างศิลา, 2558)

วิสัยทัศน์การพัฒนา

“พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมคุณภาพชีวิต อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เป็นเมืองที่น่าอยู่”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลเมืองอ่างศิลา ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองอ่างศิลา (พ.ศ. 2559-2563) โดยใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำ

ประชาชนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ซึ่งจากการระดมความคิดเห็นของชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน พบว่า เทศบาลมีทั้งจุดเด่น ซึ่งเป็นศักยภาพสำคัญของจังหวัด แต่ขณะเดียวกันมีปัญหาอุปสรรค นานับประการที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเทศบาลเมืองอ่างศิลา ได้ดำเนินการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาล และนโยบายริเริ่มของจังหวัดชลบุรี รวม 5 ด้าน ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
4. ยุทธศาสตร์ด้านสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง-การบริหาร

แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

เทศบาลเมืองอ่างศิลา ได้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเมืองน่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีความเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน โดยการบริหารราชการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทุกขั้นตอน และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอ่างศิลา ดังนี้

1. จัดให้มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานอย่างครบถ้วน และทั่วถึง
2. ส่งเสริมการศึกษา และเทคโนโลยีใหม่ ๆ แบบมีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมการให้บริการแบบครบวงจร (One stop service)
4. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มีชุมชนเข้มแข็ง สังคมเอื้ออาทร
5. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. พัฒนาชายฝั่งทะเลแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยว
7. พัฒนาระบบการทำงานและการให้บริการของเทศบาลเมืองอ่างศิลา
8. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. ส่งเสริมให้อ่างศิลา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goal)

1. ประชาชนมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานอย่างครบถ้วน และทั่วถึง
2. ประชาชน และเยาวชน ได้รับการส่งเสริมการศึกษา และเทคโนโลยี

3. การให้บริการแบบครบวงจร (One stop service) มีประสิทธิภาพ
4. คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมเอื้ออาทร
5. วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริม
6. มีการส่งเสริมการพัฒนาชายฝั่งทะเลแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ประสิทธิภาพระบบการทำงานและการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนา

8. สภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาอย่างยั่งยืน

9. มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานที่สำคัญของจังหวัด

นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลเมืองอ่างศิลา ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาเทศบาล

เมืองอ่างศิลาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชลบุรี และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด คือ เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีความเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน โดยการบริหารราชการอย่างโปร่งใสยุติธรรม และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน การผลักดันนโยบายอย่างเป็นทางการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมเอื้ออาทร มีชุมชนเข้มแข็ง มีความสะดวกสบาย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบเศรษฐกิจที่ดี ที่มีวัฒนธรรมประเพณี และจิตวิญญาณ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวประชาชนจะได้รับความภาคภูมิใจ และช่วยกันบำรุงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขวัญจิตต์ จันทร์นาค (2557) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 397 ครั้งเรือน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างแน่นอน ระหว่างวันที่ 3-15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มข้อมูล

(ข้อมูลวิธีการกำจัดขยะ ข้อมูลความคิดเห็น/ ความต้องการการสนับสนุนจากเทศบาลกลาง)
โดยวิธี Content analysis

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 394 ราย มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะก่อนการกำจัด โดยมีการคัดแยก มากถึงร้อยละ 75.0-79.8 แต่มีการคัดแยกประเภทขยะอันตรายเพียงร้อยละ 22.3-57.2 พฤติกรรมที่นิยมใช้มากที่สุดในกำจัดขยะประเภทขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย คือ การนำไปทิ้งในถังขยะที่เทศบาลจัดไว้ให้ ส่วนขยะประเภทรีไซเคิลนิยมกำจัด โดยการนำไปขาย พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ พบค่อนข้างน้อย คือ มีเพียงร้อยละ 26.7-53.0 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการจัดประเภทขยะรีไซเคิลสูงถึงร้อยละ 71.0-78.2 และมีความรู้ต่ำสุดในการคัดแยก ขยะอันตราย ร้อยละ 46.1-51.5 สำหรับความรู้เรื่องวิธีการกำจัดขยะ ตอบถูกมากที่สุดในประเภท ขยะอันตราย ร้อยละ 78.0 น้อยที่สุด คือ ขยะเปียก เพียงร้อยละ 32.1

จันทร์เพ็ญ มินคร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ตำบล บางนางลี่และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ ในเขตพื้นที่ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในเขต ตำบลบางนางลี่ จำนวน 350 ชุด รวมทั้งใช้กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะของตำบลบางนางลี่ ประธานชุมชนทำการรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับ กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปโดยใช้สถิติ ความถี่และร้อยละ ในด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารเชิงอรรถาธิบาย

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่น ไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก ไม่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ มีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึง ปัญหาสาเหตุ มีส่วนร่วมการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีการคัดแยกประเภทมูลฝอยทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้าย ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำ กิจกรรม เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งดูได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการที่ทางตำบลบางนางลี่เป็นผู้กำหนด เช่น กิจกรรมโครงการจัดรถคัดแยกขยะ

ออกให้บริการ กิจกรรมรณรงค์จัดทิ้งขยะให้เป็นที่ทางหรือการคัดแยกขยะที่จัดทิ้ง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะด้วยวิธีต่าง ๆ กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการคัดแยกขยะ คือ ประชาชนยังมีโอกาสในการเข้าไปร่วมขั้นตอนการค้นหาปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนร่วมใน โครงการรวมถึงการเข้าร่วมโครงการ อาจกล่าวว่า ประชาชนยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการอย่างแท้จริง ส่วนการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะจากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดการปัญหาขยะยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ประชาชนไม่เล็งเห็นความสำคัญ ในการแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด ขยะมีปริมาณมากทำให้เสียเวลายากต่อการแยก ขาดแนวทางหรือขาดการส่งเสริมให้ความร่วมมือในการแยกขยะ การใช้ประโยชน์ที่เกิดมาจากขยะ ขาดงบประมาณและขาดการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการแยกขยะ ขาดการรณรงค์ และการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจรวม ไปถึงประชาชนไม่มีส่วนร่วม ในการจัดทำโครงการ

ชนิดาภา ฉันทะ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัด แม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจำแนก ตามข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 364 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ Pearson product moment correlation

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ในการจัดการขยะในครัวเรือน ของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัด แม่ฮ่องสอน มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนและมีความรู้เกี่ยวกับด้านการลดปริมาณ ขยะจากแหล่งกำเนิดอยู่ในระดับสูง โดยตอบถูกมากที่สุดในเรื่องผลิตภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทำให้เกิดขยะมากขึ้น รองลงมา คือ นำถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่ของเวลาจ่ายตลาดทำให้ปริมาณขยะ ลดลง และยังไม่ถูกต้องในเรื่องของการทิ้งขยะลงบนทางสาธารณะ ไม่ผิดกฎหมายมากที่สุด รองลงมา คือ การนำวัสดุเหลือใช้ไม่ควรนำมาซ่อมแซมเพื่อใช้ต่อ ด้านพฤติกรรมในการจัดการ ขยะครัวเรือนของประชาชน พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน

ของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี คือ เรื่องการนำถุงพลาสติกมาใช้แล้วมาใส่ขยะ รองลงมา คือ แยกขยะ แก้ว ขวดน้ำ เพื่อนำไปขาย และไม่ทิ้งขยะในแหล่งน้ำมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และระดับความรู้ในการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ในการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ธงชัย ทองทวี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาจากคณะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงาน ส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ผู้นำหมู่บ้าน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไป จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละและความถี่

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่พบ คือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะ ปัญหาแมลงวันและสัตว์นำโรคนิดต่าง ๆ ปัญหา ควันจากการเผาขยะมูลฝอย และในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามยังไม่มีแผนแม่บท และยังไม่มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองขามในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีความเห็นร่วมกันว่า ควรร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ รวมถึงการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย โดยองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองขาม จะต้องจัดทำแผนแม่บทในการจัดการขยะมูลฝอย ในระยะยาว 5-10 ปี และแผนระยะยาวหรือแผนประจำปีจะต้องให้สอดคล้องกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม มีด้านการวางแผน ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านกฎหมาย เป็นเบื้องต้น

ธนกฤต บวกขุนทด (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการการจัดเก็บ ขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา และเพื่อศึกษาสภาพของปัญหาการจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ศึกษา คือ ตัวแทนสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะวิเคราะห์แยกเป็น

ในด้านพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายชื่อ โดยใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ จากการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันนี้การทิ้งขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง พัฒนายังมีปัญหาในเรื่องของรูปแบบการจัดการขยะที่ยังไม่ถูกวิธี เป็นบ่อเกิดของพาหะนำโรคต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่ร่างกายของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดเจ็บไข้ ไม่สบาย ทั้งเป็นโรคทางเดินทางอาหาร โรคทางเดินหายใจ ส่วนสาเหตุของการทิ้งขยะไม่ถูกวิธีนั้นมาจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนาขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการจัดการการเก็บขยะมูลฝอย และการคัดแยกการทิ้งขยะให้ถูกวิธี และขาดการประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของพฤติกรรมการทิ้งขยะในชุมชนนั้น กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา ได้ประสานงานให้ทางสาธารณสุข หรือสถานีอนามัยในเขตตำบลโนนเมืองพัฒนามาให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน และแนะนำรูปแบบการจัดการการเก็บขยะมูลฝอยรวมถึงการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้งานได้ อีกหรือนำมาขายให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อหารายได้มาเสริมให้กับครัวเรือน ได้อีกทางหนึ่ง และการทิ้งขยะของคนในชุมชนจะได้ถูกสุกสลายทำให้ไม่เกิดโรคระบาดได้อีกด้วย

บุญทัน ทับผึ้ง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย การลดการใช้ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่และแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษา 2 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลน้ำร้อน จำนวน 387 คน ตามวิธีการของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 เครื่องมือในการศึกษาใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน จากผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่นในตำบลน้ำร้อนที่มีความรู้ความเข้าใจ แบบเจาะจง จำนวน 36 คน วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวทาง โดยใช้ความถี่ แล้วสังเคราะห์เป็นแนวทางพัฒนาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า (1) ด้านการลดการใช้อยู่ในระดับปานกลาง (2) ด้านการใช้ซ้ำอยู่ในระดับมาก และ (3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า ต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงปัญหาของขยะ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะ และบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว สามารถทำความสะอาดแล้วนำกลับมาใช้ซ้ำได้อีกอีกทั้งมีการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน และเสริมสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง

ปภาวีน เหน็ดขุนทด (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษา พบว่า ในทุกวันนี้ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้งให้ถูกวิธี โดยนำไปทิ้งรวมใส่ถังขยะ ทำให้การจัดการขยะในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 380 คน จากนั้นวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า คะแนนของการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอยู่ในระดับสูง โดยทั่วไปแล้วประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ยกเว้นขยะประเภทแบตเตอรี่ โทรศัพท์ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อควรจัดการอบรมประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

พิเชษฐ์ คงนอก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะชุมชน เทศบาลตำบลดอนหวาย อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับขยะและพฤติกรรมการจัดการขยะ รวมถึงศึกษาอิทธิพลของอายุ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และอาชีพ ต่อความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับขยะและพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่ตำบลดอนหวาย อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม

กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติร้อยละและความถี่ ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ แล้วสรุปเป็นประเด็นหลักและพรรณนาข้อความอย่างละเอียด

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องขยะ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่มีพฤติกรรมการจัดการขยะอยู่ในเกณฑ์พอใช้ หากพิจารณาเกณฑ์ชี้วัด ความเข้าใจในการจัดขยะที่ร้อยละ 60 งานวิจัยนี้ พบว่า เพศและอายุไม่ใช่เป็นตัวแปรหลัก ที่ความเข้าใจการจัดการขยะของชุมชน ในขณะที่ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นตัวแปร ที่ควบคุมความสามารถในการตอบแบบสอบถาม กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้สูง และประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ มีความเข้าใจในการจัดการขยะที่ดี เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด พบว่า ตัวแปรทั้งสาม มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อกัน ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ชี้วัดส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้เกินกว่า 15,000 บาท มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ดังนั้น หากจะมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนา ความเข้าใจในการจัดการขยะชุมชน กลุ่มเป้าหมายจึงควรเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

วรนิษฐา สิงห์บุตร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการปัญหาขยะชุมชน เทศบาล ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการ ขยะในส่วนของประชาชนและในส่วนของเทศบาล เขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนจำนวน 100 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ และความถี่

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนในเขต เทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 35 ปี มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด ส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 4 คน และมีรายได้เฉลี่ย/ ครัวเรือน/ เดือน คือ 23,500 บาท การศึกษาการจัดการขยะในส่วนของประชาชน ทุกครัวเรือนให้ความสำคัญกับการนำขยะไปขายมาก มีการนำขยะไปขาย 2-3 เดือนต่อครั้ง มีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ 30 บาทต่อเดือน มีการจัดการขยะประเภท โฟม/ กระดาษ/ ฝ้าย ด้วยวิธีการใส่ถุงดำ, แยกขาย มีรายได้เฉลี่ยจากการจัดการ 39.10 บาทต่อครั้ง มีปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการคือ ความไม่สะดวกในการนำขยะไปขายเนื่องจากไม่มีรถขนขยะ จัดการ พลาสติก/ ยาง ด้วยวิธีการแยกขาย, นำกลับมาใช้ใหม่ มีรายได้เฉลี่ยจากการจัดการ 45.50 บาทต่อครั้ง มีปัญหา และอุปสรรค คือ มีการลักลอบเผายางในบริเวณใกล้เคียงทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ มีการจัดการ

ขวดแก้ว/ กระเบื้อง ด้วยวิธีการแยกขาย, ทั้งตามที่รกร้างมีปัญหาและอุปสรรค คือ ความไม่สะดวกในการนำไปขาย เนื่องจากไม่มีรถขนขยะ ไม่มีเวลานำไปขาย สถานที่จัดเก็บไม่เพียงพอ มีรายได้เฉลี่ยจากการจัดการ 45.30 บาทต่อครั้ง จัดการเศษใบไม้/ เศษอาหาร ด้วยวิธีการ ทั้งตามที่รกร้างใส่ถุงดำ มีปัญหาและอุปสรรค คือ ปัญหาการเก็บขยะที่ล่าช้าทำให้ขยะส่งกลิ่นเหม็น การไม่มีภาชนะใส่ขยะที่ถูกสุขลักษณะ คือ ไม่มีฝาปิดอย่างมิดชิด การเนาเหม็นของเศษอาหาร ปัญหาปริมาณขยะประเภทเศษกิ่งไม้ใบไม้จำนวนมาก และจัดการ อุปกรณ์เล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีการแยกขาย ทั้งตามที่รกร้าง มีรายได้เฉลี่ยจากการจัดการ 27.10 บาทต่อครั้ง มีปัญหาและอุปสรรค คือ แหล่งรับซื้อมีน้อยและอยู่ห่างไกล การจัดการขยะมีค่าใช้จ่าย โดยทุกครัวเรือนให้ความสำคัญกับการนำขยะไปขายมาก มีการนำขยะไปขาย 2 เดือนต่อครั้ง ในส่วนของเทศบาลได้มีการจัดการขยะโดยการจัดจ้างให้เอกชนเป็นผู้เก็บขยะด้วยงบประมาณ 400,000 บาท/ เดือน มีการจัดตั้งโครงการขยะแลกไข่สำหรับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โครงการนำปุ๋ยหมักเพื่อเป็นการนำขยะประเภทกิ่งไม้ใบไม้มาใช้ให้เกิดประโยชน์และลดปริมาณขยะ โครงการจิตอาสาลดมลพิษ ชีววิถีสดใสโดยการเก็บขยะประเภทเศษกิ่งไม้ใบไม้โดยประชาชนในหมู่บ้านเพื่อทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชน ซึ่งก็มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการคือ มีการลักลอบนำขยะไปทิ้งในที่สาธารณะ โดยไม่ใช้ถุงดำของเทศบาล ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและเกิดความสูญเสียทัศนียภาพ

วรรณธณี กองจันทร์ดี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสด ศึกษากรณีตลาดสดบางกะปิ และตลาดสดนครไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสด โดยเลือกตลาดสดบางกะปิ และตลาดสดนครไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เป็นกรณีศึกษา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิ 109 คน และตลาดสดนครไทยจำนวน 69 ตัวอย่าง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555-มกราคม พ.ศ. 2556 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติ t-test, F-test, Chisquare และ Pearson's correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ผู้ค้าตลาดสดบางกะปิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 39.4 ส่วนตลาดสดนครไทย ผู้ค้าส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 91.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าตลาดสดบางกะปิมีความรู้ด้านการจัดการขยะ โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 0.68 ซึ่งน้อยกว่าผู้ค้าในตลาดสดนครไทยที่มีค่าเฉลี่ยความรู้ด้านการจัดการขยะอยู่ที่ 0.80 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าตลาดสดบางกะปิมีทัศนคติต่อการจัดการขยะ เท่ากับ 4.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ค้า

ตลาดสดนครไทยมีทัศนคติต่อการจัดการขยะเท่ากับ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิ มีการจัดการขยะอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.78 ซึ่งมากกว่าผู้ค้าตลาดสดนครไทยที่มีการจัดการขยะอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.58 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิและตลาดสดนครไทย ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการสำเร็จการศึกษาและระยะเวลาในการเข้ามาค้าขาย อีกทั้งชนิดสินค้าที่ขายกับการจัดการขยะของผู้ค้า พบว่า ผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิที่มีระดับการสำเร็จการศึกษา และชนิดสินค้าที่ขายที่แตกต่างกัน มีการจัดการขยะ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ค้าในตลาดสดนครไทย พบว่า ผู้ค้าที่มีระดับรายได้ที่แตกต่างกัน มีการจัดการขยะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิ และตลาดสดนครไทย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ค้าในการจัดการขยะในตลาดสด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดนครไทย มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะภายในตลาดสดของผู้ค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิ มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะภายในตลาดสดของผู้ค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปแล้ว ผู้ค้าในตลาดสดทั้งสองแห่งซึ่งมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะและทัศนคติต่อการจัดการขยะแตกต่างกัน แต่มีการจัดการขยะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมัชชา หนูทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 156 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการศึกษาคำถาม และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น

ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความรู้สูง และโดยรวมพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ส่วนด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยต่ำที่สุด คือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ที่แตกต่างกัน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน คือปฏิบัติเป็นบางครั้ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รวมถึงเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือน ๆ ละ 1 คน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 19,223 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยเก็บข้อมูลจากตัวแทนจากครัวเรือน ๆ ละ 1 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{19,223}{1+19,223(0.05)^2}$$

$$n = 399.97$$

จากผลการแทนค่า กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 399.97 ครั้วเรือน ผู้วิจัยจะใช้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ครั้วเรือน

วิธีการเลือกตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two stage random sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified) โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดประชากรในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{ขนาดตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{ประชากรในแต่ละตำบล}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

1. ตำบลอ่างศิลา = $\frac{400 \times 3,219}{19,223} = 66.92$ หรือประมาณ 67 ครั้วเรือน
2. ตำบลบ้านปึก = $\frac{400 \times 4,659}{19,223} = 96.95$ หรือประมาณ 97 ครั้วเรือน
3. ตำบลเสม็ด = $\frac{400 \times 7,176}{19,223} = 149.32$ หรือประมาณ 149 ครั้วเรือน
4. ตำบลห้วยกะปิ = $\frac{400 \times 4,172}{19,223} = 86.87$ หรือประมาณ 87 ครั้วเรือน

ตารางที่ 3 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในแต่ละตำบลของเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ตำบล	จำนวนประชากร (ครั้วเรือน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ครั้วเรือน)
1. ตำบลอ่างศิลา	3,218	67
2. ตำบลบ้านปึก	4,659	97
3. ตำบลเสม็ด	7,176	149
4. ตำบลห้วยกะปิ	4,172	87
รวม	19,223	400

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยผู้วิจัยไปสำรวจผู้ที่อยู่อาศัยในที่พักอาศัยและทำการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา เป็นแบบเลือกตอบ (ใช่-ไม่ใช่) จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ได้แก่ การคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะ (Reduce) และการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า Rating scale จำนวน 20 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน จำแนกออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ตอบปฏิบัติเป็นประจำได้ 4 คะแนน

ตอบปฏิบัติบ่อยครั้งได้ 3 คะแนน

ตอบปฏิบัติบางครั้งได้ 2 คะแนน

ตอบไม่เคยปฏิบัติได้ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามฉบับนี้ขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี หลังจากนั้นจึงนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้แก่

3.1 นางปานจิตต์ สุทธิกิติวรกุล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองอ่างศิลา

3.2 นางสาวรุ่งอรุณ วงอินทร์ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองอ่างศิลา

3.3 ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ซึ่งผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมแบบสอบถาม เท่ากับ 0.84

5. นำแบบสอบถามผ่านการทดสอบ และปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์อีกครั้ง ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา ยื่นต่อเทศบาลเมืองอ่างศิลา

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชาชนในพื้นที่

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ตัวแทนของครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 จำนวน 400 ชุด โดยมีแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลความรู้ในการจัดการมูลฝอย ข้อมูลพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA (ระดับความเชื่อมั่น 95%) และศึกษาความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD
5. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA (ระดับความเชื่อมั่น 95%) และศึกษาความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบ 2 ตัวเลือก (“ใช่” และ “ไม่ใช่”) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 (สมัชญา หนูทอง, 2556, หน้า 47)

โดยข้อคำถามที่ตอบใช่แล้วถูก ได้แก่ 2, 4, 5, 9, 12, 16, 17, 18

โดยข้อคำถามที่ตอบใช่แล้วผิด ได้แก่ 1, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 19, 20

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคะแนนโดยรวม ดังนี้

ระดับความรู้สูง หมายถึง ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป

(16-20 คะแนน)

ระดับความรู้ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 60.00-79.00

(10-15 คะแนน)

ระดับความรู้ต่ำ หมายถึง ได้คะแนนความรู้ต่ำกว่าร้อยละ 60.00 (0-9 คะแนน)

2. พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี (มยุรี ศรีชัย, 2537, หน้า 67-118 อ้างถึงใน นิติยา เพียรทรัพย์, 2552, หน้า 45)

$$\text{พิสัย} = \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}$$

$$\text{อัตราภาคส่วน} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{4-1}{4}$$

$$= 0.75$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับ

ควรปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา รวมถึงเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยทำการศึกษาจากตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัย

ส่วนบุคคล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัย

ส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	130	32.50
หญิง	270	67.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.50 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 32.50

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	89	22.25
30-39 ปี	147	36.75
40-49 ปี	92	23.00
50-59 ปี	56	14.00
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	16	4.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.75 รองลงมา คือ อายุ 40-49 ปี, อายุต่ำกว่า 30 ปี, อายุ 50-59 ปี และอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.00, 22.25, 14.00 และ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	82	20.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	33	8.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	88	22.00
อนุปริญญา/ ปวส.	43	10.75
ปริญญาตรี	136	34.00
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลง คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช., ระดับประถมศึกษา,

ระดับอนุปริญญา/ ปวส., ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
คิดเป็นร้อยละ 22.00, 20.50, 10.75, 8.25 และ 4.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/ นักศึกษา	11	2.75
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	68	17.00
รับจ้างทั่วไป	98	24.50
พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน	52	13.00
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	171	42.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป, อาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ, อาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.50, 17.00, 13.00 และ 2.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อเดือน

รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	67	16.75
10,000-19,999 บาท	146	36.50
20,000-29,999 บาท	102	25.50
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	85	21.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา คือ 20,000-29,999 บาท, มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป และต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.50, 21.25 และ 16.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	43	10.75
5-9 ปี	38	9.50
10-14 ปี	68	17.00
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	251	62.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.75 รองลงมา คือ 10-14 ปี, น้อยกว่า 5 ปี และ 5-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.00, 10.75 และ 9.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้านเช่า/ หอพัก	58	14.50
อาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์	88	22.00
บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	199	49.75
บ้านเดี่ยวสองชั้น	55	13.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา คือ อาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์, บ้านเช่า/ หอพัก และบ้านเดี่ยวสองชั้น คิดเป็นร้อยละ 22.00, 14.50 และ 13.75 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	การแปลผล
0-9	12	3.00	ระดับความรู้ต่ำ
10-15	147	36.75	ระดับความรู้ปานกลาง
16-20	241	60.25	ระดับความรู้สูง
รวม	400	100.00	

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 60.25 รองลงมา มีระดับความรู้ปานกลางและระดับความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.75 และร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกเป็นรายชื่อ

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดมูลฝอย คือ การกองทิ้งไว้กลางแจ้งให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ	381	95.25	19	4.75
2. การคัดแยกขยะ คือ การแยกประเภทขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ออกจากสิ่งที่จะต้องนำไปกำจัด	344	86	56	14
3. ขยะประเภทเศษอาหารสามารถกำจัดโดยการทิ้งลงท่อระบายน้ำได้	349	87.25	51	12.75
4. การนำตะกร้าหรือถุงผ้าใส่ของไปจ่ายตลาด ทำให้ปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกลดลง	286	96.50	14	3.50
5. ขยะในครัวเรือน เช่น ขวดน้ำพลาสติก กระป๋องน้ำอัดลม สามารถคัดแยกและนำไปขายได้	380	95.00	20	5.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์ สามารถทิ้งรวมกับขยะทั่วไปได้	331	82.75	69	17.25
7. ถูพลาสติกที่ใช้แล้ว ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก	295	73.75	105	26.25
8. เศษอาหาร เศษผักผลไม้ ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก	267	66.75	133	33.25
9. กระจ้ออลูมิเนียมและขวดแก้ว สามารถนำมาหลอมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้	340	85.00	60	15.00
10. ขยะติดเชื้อควรกำจัดด้วยการฝัง	252	63.00	148	37.00
11. ขยะประเภทพลาสติกกล่องโฟม สามารถกำจัดได้ด้วยการเผาทิ้ง	287	71.75	113	28.25
12. การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม ทำให้มีปริมาณขยะลดลง	357	89.25	43	10.75
13. เราควรใช้กระดาษทิชชูทำความสะอาดทุกอย่าง เพราะกระดาษย่อยสลายได้ง่ายกว่าผ้า	273	68.25	127	31.75
14. เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ กระดาษหนังสือพิมพ์ที่ไม่ใช้แล้วควรนำมาเป็นถูบรรจุอาหาร	217	54.25	183	45.75
15. การกำจัดเศษหญ้าแห้ง เศษใบไม้ โดยวิธีการเผา เป็นวิธีที่เหมาะสม	245	61.25	155	38.75
16. กล่องโฟมบรรจุอาหารเป็นขยะที่ย่อยสลายยาก	368	92.00	32	8.00
17. การลดปริมาณขยะมูลฝอย เป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อน	388	97.00	12	3.00
18. การเลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพดี ใช้ได้นาน ถือเป็นการลดปริมาณขยะ	352	88.00	48	12.00
19. การทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ไม่ทำให้น้ำเน่าเสีย เนื่องจากขยะมูลฝอยถูกน้ำพัดไป	288	72.00	112	28.00
20. ขยะมีพิษ สามารถกำจัดได้โดยวิธีการฝังกลบ	227	56.75	173	43.25

จากตารางที่ 12 พบว่า ข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อ 4 การนำตะกร้าหรือถุงผ้าใส่ของไปจ่ายตลาดทำให้ปริมาณขยะประเภทพลาสติกลดลง คิดเป็นร้อยละ 96.50 รองลงมา คือ ข้อ 1 วิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดมูลฝอย คือ การกองทิ้งไว้กลางแจ้งให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 95.25 ส่วนคำถามที่ประชาชนตอบผิดมากที่สุด คือ ข้อ 14 เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ กระดาษหนังสือพิมพ์ที่ไม่ใช้แล้วควรนำมาทำเป็นถุงบรรจุอาหาร คิดเป็นร้อยละ 54.25 รองลงมา คือ ข้อ 20 ขยะมีพิษสามารถกำจัดได้โดยวิธีการฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 43.25

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย

ความคิดเห็นของประชาชน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการคัดแยกขยะ	3.04	0.75	ระดับดี	1
2. ด้านการลดการใช้ (Reduce)	2.95	0.51	ระดับดี	3
3. ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)	3.03	0.53	ระดับดี	2
ภาพรวม	3.01	0.49	ดี	

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดแยกขยะ มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.75$) รองลงมา คือ ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ($\bar{X} = 3.03$, $SD = 0.53$) และด้านการลดการใช้ (Reduce) ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.51$) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรม
ในการจัดการมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะ

ด้านการคัดแยกขยะ	ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย				$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ				
1. คริวเรือนของท่านแยกถังขยะในบ้าน สำหรับใส่ขยะเปียกและขยะแห้ง	103 (25.75)	112 (28.00)	97 (24.25)	88 (22.00)	2.73	2.41	ดี	5
2. คริวเรือนของท่านมีถังสำหรับแยกเศษอาหารไว้ภายในบ้าน	147 (36.75)	102 (25.50)	70 (17.50)	81 (20.25)	2.79	0.14	ดี	4
3. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ และไม่ทิ้งลงในถังขยะทั่วไป	82 (20.50)	70 (17.50)	190 (47.50)	58 (14.50)	2.44	0.97	พอใช้	6
4. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขวดพลาสติกก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า	246 (61.50)	127 (31.75)	15 (3.75)	12 (3.00)	3.52	0.71	ดีมาก	1
5. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกเศษกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า	221 (55.25)	123 (30.75)	54 (13.50)	2 (0.50)	3.41	0.74	ดีมาก	2
6. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขวดแก้วก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า	199 (49.75)	163 (40.75)	36 (9.00)	2 (0.50)	3.40	0.67	ดีมาก	3
ภาพรวม					3.04	0.75	ดี	

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยในด้านการคัดแยกขยะ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.75$) เมื่อจำแนกตามรายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คริวเรือน มีการคัดแยกขวดพลาสติกก่อนทิ้งหรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.71$) รองลงมา คือ คริวเรือนมีการคัดแยกเศษกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า อยู่ในระดับดีมาก

($\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.74$) ครั้วเรือ่นมีการคัดแยกขวดแก้วก่อนทิ้งหรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.67$) ครั้วเรือ่นมีถังสำหรับแยกเศษอาหารไว้ภายในบ้าน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.79$, $SD = 0.14$) ครั้วเรือ่นแยกถังขยะในบ้านสำหรับใส่ขยะเปียกและขยะแห้ง อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.73$, $SD = 2.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครั้วเรือ่นมีการคัดแยกขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ และไม่ทิ้งลงในถังขยะทั่วไป อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.97$)

ตารางที่ 15 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย ด้านการลดการใช้ (Reduce)

ด้านการลดการใช้ (Reduce)	ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย				$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ				
7. ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของ ใบใหญ่เพียงใบเดียว มากกว่าการใช้ ใบเล็กหลายๆ ใบ	186 (46.50)	143 (35.75)	54 (13.50)	17 (4.25)	3.25	0.84	ดี	3
8. ท่านประกอบอาหารให้เพียงพอกับ จำนวนสมาชิกในครั้วเรือ่นไม่เหลือทิ้ง	143 (35.75)	173 (43.25)	72 (18.00)	12 (3.00)	3.12	0.80	ดี	4
9. ท่านนำตะกร้าหรือถุงผ้าไป จ่ายตลาดเพื่อช่วยลดปริมาณการใช้ ถุงพลาสติก	143 (35.75)	173 (43.25)	72 (18.00)	12 (3.00)	2.41	0.98	พอใช้	7
10. ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill) เช่น ครีมอาบน้ำ ยาสระผม น้ำยาปรับผ้านุ่ม แทนการซื้อ ผลิตภัณฑ์ขวดใหม่ทั้งหมด	222 (55.50)	127 (31.75)	49 (12.25)	2 (0.50)	3.42	0.72	ดีมาก	1
11. ท่านเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ที่มีอายุการใช้งานยาวนานและมี คุณภาพ เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ ที่ได้มาตรฐาน	187 (46.75)	131 (32.75)	79 (19.75)	3 (0.75)	3.25	0.79	ดี	2
12. ท่านเลือกบริโภคอาหารหรือ เครื่องดื่มจากรรจุกภัณฑ์ที่ทำจากแก้ว หรือวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้	71 (17.75)	162 (40.50)	141 (35.25)	26 (6.50)	2.70	0.84	ดี	5

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านการลดการใช้ (Reduce)	ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย				$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ				
13. ท่านหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก	49 (12.25)	122 (30.50)	210 (52.50)	19 (4.75)	2.50	0.77	พอใช้	6
ภาพรวม					2.95	0.51	ดี	

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยในด้านการลดการใช้ (Reduce) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.51$) เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill) เช่น ครีมนวดผม น้ำยาปรับผ้านุ่ม แทนการซื้อผลิตภัณฑ์ขวดใหม่ทั้งหมด อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.42$, $SD = .72$) รองลงมา คือ การเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานยาวนานและมีคุณภาพ เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ ที่ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.25$, $SD = 0.79$) การเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียว มากกว่าการใช้ใบเล็กหลาย ๆ ใบ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.25$, $SD = 0.84$) การประกอบอาหารให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่เหลือทิ้ง อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 0.80$) , การเลือกบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มจากบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากแก้ว หรือวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.70$, $SD = 0.84$) การหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.50$, $SD = 0.77$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาด เพื่อช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.41$, $SD = 0.98$)

ตารางที่ 16 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของพฤติกรรม
ในการจัดการมูลฝอย ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse)

ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse)	ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย				$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ				
14. ครอบครัวของท่านมีการนำ ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่	256 (64.00)	93 (23.25)	31 (7.75)	20 (5.00)	3.46	0.84	ดีมาก	1
15. ครอบครัวของท่านนำขวดบรรจุ เครื่องดื่มที่ดื่มหมดแล้วกลับมาทำ ความสะอาด เพื่อใช้บรรจุน้ำสำหรับ ดื่มในครัวเรือน	111 (27.75)	200 (50.00)	80 (20.00)	9 (2.25)	3.03	0.75	ดี	5
16. ครอบครัวของท่านนำกระดาษ ที่ใช้แล้วหนึ่งด้าน กลับมาทำเป็น กระดาษโน้ต	195 (48.75)	148 (37.00)	55 (13.75)	3 (0.50)	3.34	0.73	ดีมาก	3
17. ครอบครัวของท่านนำขวดโหล ที่ใช้หมดแล้ว มาบรรจุเครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น น้ำตาล เกลือ ผงชูรส เป็นต้น	0 (0.00)	203 (50.75)	137 (34.25)	60 (15.00)	3.36	0.73	ดีมาก	2
18. ครอบครัวของท่านนำน้ำจาก การล้างจาน ซักผ้า ไปใช้อีก เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างสิ่งของ	85 (21.25)	107 (26.75)	167 (41.75)	41 (10.25)	2.60	0.93	ดี	6
19. ขยะประเภทกล่องกระดาษ ท่านนำกลับมาประดิษฐ์เป็นของใช้ หรือของตกแต่งบ้าน	68 (17.00)	73 (18.25)	189 (47.25)	70 (17.50)	2.35	0.96	พอใช้	7
20. ขยะประเภทหนังสือพิมพ์ ท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น เช็ดกระจก ห่อสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น	136 (34.00)	157 (39.25)	105 (26.25)	2 (0.50)	3.07	0.79	ดี	4
ภาพรวม					3.03	0.53	ดี	

จากตารางที่ 16 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการ
มูลฝอยในด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.03$, $SD = 0.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครัวเรือนมีการนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับ
ดีมาก ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.84$) รองลงมา คือ ครัวเรือนมีการนำขวดโหลที่ใช้หมดแล้ว มาบรรจุ

เครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น น้ำตาล เกลือ ผงชูรส อยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.73$) คราวเรือน มีการนำกระดาษที่ใช้แล้วหนึ่งด้าน กลับมาทำเป็นกระดาษโน้ต อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.73$) การนำขยะประเภทกระดาษหนังสือพิมพ์ กลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น เช็ดกระจก ห่อสิ่งของต่าง ๆ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.07$, $SD = 0.79$) คราวเรือนมีการนำขวดบรรจุเครื่องดื่ม ที่ดื่มหมดแล้วกลับมาทำความสะอาด เพื่อให้บรรจุน้ำดื่มสำหรับคราวเรือน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.03$, $SD = 0.75$) การนำน้ำจากการล้างจาน ชักผ้า ไปใช้อีก เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างสิ่งของ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำขยะประเภท กล่องกระดาษกลับมาประดิษฐ์เป็นของใช้ หรือของตกแต่งบ้าน อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.35$, $SD = 0.96$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 17 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	130	16.55	2.33		
หญิง	270	15.46	3.13	3.534	0.000*

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่าสถิติค่าที (t-test) พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีความรู้ในการจัดการมูลฝอยดีกว่าเพศหญิง จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 18 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	354.608	88.652	11.380	0.000*
ภายในกลุ่ม	395	3077.070	7.790		
รวม	399	3431.678			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
		16.29	14.68	16.95	15.82	17.13
ต่ำกว่า 30 ปี	16.29	-	1.6119*	-.6935	.4707	-.8329
30-39 ปี	14.68		-	-2.2654*	-1.1412*	-2.4447*
40-49 ปี	16.95			-	1.1242*	-.1793
50-59 ปี	15.82				-	-1.3036
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	17.13					-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่า
ประชาชนที่มีอายุ 30-39 ปี

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยต่ำกว่าประชาชน
ที่มีอายุ 30-39 ปี

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยต่ำกว่าประชาชน
ที่มีอายุ 30-39 ปี

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยต่ำกว่า
ประชาชนที่มีอายุ 30-39 ปี

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับ
ความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 20 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	292.261	58.452	7.336	0.000*
ภายในกลุ่ม	394	3139.417	7.968		
รวม	399	3431.678			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการ
มูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		15.32	15.64	15.52	14.23	16.88	15.61
ประถมศึกษา	15.32	-	-3.193	-2.057	1.0845*	-1.5653*	-2.940
มัธยมศึกษา ตอนต้น	15.64		-	.1136	1.4038*	-1.2460*	.0253
มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	15.52			-	1.2902*	-1.3596*	-.0884
อนุปริญญา/ ปวส.	14.23				-	-2.6498*	-1.3786
ปริญญาตรี	16.88					-	-1.2712
สูงกว่าปริญญาตรี	15.61						-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส.

คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส.

คู่ที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

คู่ที่ 5 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

คู่ที่ 6 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย สูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

คู่ที่ 7 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย สูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาอนุปริญญาตรี/ ปวส.

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความรู้ ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 22 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	217.443	54.361	6.680	0.000*
ภายในกลุ่ม	395	3214.234	8.137		
รวม	399	3431.677			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการ มูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่ม ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน/ นักศึกษา	รับราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้างเอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
		15.54	16.10	15.05	14.65	16.51
นักเรียน/ นักศึกษา	15.54	-	-.5575	.4944	.8916	-.9692
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16.10		-	1.0519*	1.4491*	-.4117
รับจ้างทั่วไป	15.05			-	.3972	-1.4636*
พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน	14.65				-	-1.8608*
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	16.51					-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มแบบ LSD ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 24 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	900.683	225.171	35.141	0.000*
ภายในกลุ่ม	395	2530.994	6.408		
รวม	399	3431.677			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ครัวเรือนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อเดือน

รายได้ครัวเรือนต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า	10,000-	20,000-	มากกว่า
		10,000 บาท	19,999 บาท	29,999 บาท	30,000 บาทขึ้นไป
		12.75	16.43	16.81	15.99
ต่ำกว่า 10,000 บาท	12.75	-	-3.6852*	-4.0675*	-3.2420*
10,000-19,999 บาท	16.43		-	-3.822	.4433
20,000-29,999 บาท	16.81			-	0.8255*
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	15.99				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 10,000-19,999 บาท มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 20,000-29,999 บาท มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 20,000-29,999 บาท มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 26 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	259.979	86.660	10.820	0.000*
ภายในกลุ่ม	396	3171.698	8.009		
รวม	399	3431.678			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตาม
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี	5-9 ปี	10-14 ปี	ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
		14.93	17.24	14.46	16.12
น้อยกว่า 5 ปี	14.93	-	-2.3066*	.4744	-1.1933*
5-9 ปี	17.24		-	2.7810*	1.1133*
10-14 ปี	14.46			-	-1.6676*
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	16.12				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 27 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD ระดับความรู้ในการจัดการ
มูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับ
ความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการ
มูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการ
มูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน 10-14 ปี

คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับความรู้ในการจัดการ
มูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

คู่ที่ 4 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้
ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้
ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้
ในการจัดการมูลฝอยสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน 10-14 ปี

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน
มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 28 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	29.508	9.836	1.145	0.331
ภายในกลุ่ม	396	3402.170	8.591		
รวม	399	3431.678			

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของผู้ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้สูตรการเปรียบเทียบรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยวิธีของ LSD สมมติฐานที่ 8 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 29 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	130	2.99	0.51		
หญิง	270	3.02	0.48	-.532	0.595

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชน เขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ

โดยใช้ค่าสถิติค่าที (t-test) พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 30 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	5.514	1.379	6.111	0.000*
ภายในกลุ่ม	395	89.102	0.226		
รวม	399	94.616			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
		2.84	3.03	3.03	3.22	2.86
ต่ำกว่า 30 ปี	2.84	-	-0.1891*	-0.1900*	-0.3818*	-.0237
30-39 ปี	3.03		-	-.0009	-0.1926*	.1654
40-49 ปี	3.03			-	-0.1917*	.1663
50-59 ปี	3.22				-	0.3580*
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	2.86					-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มแบบ LSD ระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีอายุ 30-39 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุต่ำกว่า 30 ปี

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุต่ำกว่า 30 ปี

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุต่ำกว่า 30 ปี

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุ 30-39 ปี

กลุ่มที่ 5 ประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุ 40-49 ปี

กลุ่มที่ 6 ประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 10 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 32 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	4.51	0.902	3.944	0.002*
ภายในกลุ่ม	394	90.11	0.229		
รวม	399	94.62			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.20	3.02	2.93	2.87	2.98	2.93
ประถมศึกษา	3.20	-	.1846	0.2660*	0.3303*	0.2163*	0.2679*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.02		-	.0814	.1457	.0317	.0833
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2.93			-	.0643	-.0497	.0019
อนุปริญญา/ปวส.	2.87				-	-.1140	-.0624
ปริญญาตรี	2.98					-	.0516
สูงกว่าปริญญาตรี	2.93						-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษานอนุปริญญา/ปวส.

คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 11 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 34 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	8.685	2.171	9.980	0.000*
ภายในกลุ่ม	395	85.932	0.218		
รวม	399	94.616			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน/ นักศึกษา	รับราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้างเอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
		2.67	3.22	2.85	3.20	2.97
นักเรียน/ นักศึกษา	2.67	-	-0.5449*	-1.793	-0.5253*	-0.3012*
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.22		-	0.3656*	.0196	0.2437*
รับจ้างทั่วไป	2.85			-	-0.3460*	-0.1219*
พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน	3.20				-	0.2241*
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	2.97					-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 35 เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มแบบ LSD พฤติกรรมในการจัดการ
 มูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนก
 ตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับพฤติกรรม
 ในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับพฤติกรรม
 ในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับพฤติกรรม
 ในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขายธุรกิจส่วนตัว

กลุ่มที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการ
 มูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา

กลุ่มที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการ
 มูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มที่ 6 ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการ
 มูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว

กลุ่มที่ 7 ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย
 ดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มที่ 8 ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย
 ดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา

สมมติฐานที่ 12 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน
 มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 36 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ของครัวเรือน ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.312	1.104	4.789	0.003*
ภายในกลุ่ม	396	91.304	0.231		
รวม	399	94.616			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน

รายได้ครัวเรือนต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า	10,000-	20,000-	มากกว่า
		10,000 บาท	19,999 บาท	29,999 บาท	30,000 บาทขึ้นไป
		2.91	3.11	2.90	3.03
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.91	-	-0.2017*	.0038	-.1200
10,000-19,999 บาท	3.11		-	0.2055*	.0817
20,000-29,999 บาท	2.90			-	-.1238
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	3.03				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 37 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 10,000-19,999 บาท มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 10,000-19,999 บาท มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีรายได้อันตรายต่อเดือน 20,000-29,999 บาท

สมมติฐานที่ 13 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 38 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	6.668	2.223	10.007	0.000*
ภายในกลุ่ม	396	87.949	0.222		
รวม	399	94.616			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี	5-9 ปี	10-14 ปี	ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
		2.69	3.25	3.01	3.02
น้อยกว่า 5 ปี	2.69	-	-0.5600*	-0.3279*	-0.3369*
5-9 ปี	3.25		-	0.2321*	0.2231*
10-14 ปี	3.01			-	-.0089
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	3.02				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน 10-14 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี

คู่ที่ 4 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 10-14 ปี

คู่ที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน 5-9 ปี มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 14 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ตารางที่ 40 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	8.835	2.945	13.595	0.000*
ภายในกลุ่ม	396	85.782	0.217		
รวม	399	94.616			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (ดังตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

อาชีพ	$\bar{X}$	บ้านเช่า/ หอพัก	อาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์	บ้านเดี่ยว ชั้นเดียว	บ้านเดี่ยว สองชั้น
		2.93	2.78	3.14	2.96
บ้านเช่า/ หอพัก	2.93	-	.1523	-0.2145*	-.0343
อาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์	2.78		-	-0.3668*	-0.1866*
บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	3.14			-	0.1802*
บ้านเดี่ยวสองชั้น	2.96				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 41 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD พฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนก

ตามลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีลักษณะที่อาศัยห้องเช่า/ หอพัก

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีลักษณะที่อาศัยอาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีลักษณะที่อาศัยบ้านเดี่ยวสองชั้น

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวสองชั้น มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีลักษณะที่อาศัยอาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์

ตารางที่ 42 สรุปผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
3. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
4. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
5. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
6. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
7. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน		✓

ตารางที่ 42 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
8. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน		✓
9. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
10. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
11. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
12. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีรายได้ของครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
13. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	
14. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน	✓	

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย รวมถึงเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน โดยทำการศึกษาจากตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) รวมทั้งใช้วิธีการจับรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยวิธี LSD โดยผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 10,000-19,999 บาท มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 15 ปีขึ้นไป และมีลักษณะที่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว

2. ผลการศึกษาระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับสูง รองลงมา มีความรู้ในระดับกลาง และระดับต่ำ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่ตอบถูกมากที่สุด คือ การนำตะกร้าหรือถุงผ้าใส่ของไปจ่ายตลาดทำให้ปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกลดลง และข้อคำถามที่ตอบผิดมากที่สุด คือ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ กระจายหนังสือพิมพ์ ที่ไม่ใช่แล้วควรนำมาทำเป็นถูบบรรจุอาหาร

3. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านด้านการใช้ซ้ำ และด้านการลดการใช้ ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันด้วยค่าที (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการจับรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยวิธีของ LSD พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันด้วยค่าที (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการจับรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยวิธีของ LSD พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเทศบาลเมืองอ่างศิลามีการประชาสัมพันธ์และจัดโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งผลการศึกษาขัดแย้งกับผลการวิจัยของ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยรวมประชาชนมีความรู้ในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นความสำคัญของการคัดแยกและลดปริมาณขยะจากต้นทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวิน เติชขุนทด (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชิตภิรมรัตน์ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยในชุมชน โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี

2.1 ด้านการคัดแยกขยะ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย ในด้านการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดี เนื่องจากประชาชนได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการคัดแยกขยะ ซึ่งขยะประเภท ขวดแก้ว ขวดพลาสติก และกระดาษ สามารถคัดแยกไปขายเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะได้ ซึ่งสอดคล้องกับพิภัทร แสงสินธุสร (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับสูง

2.2 ด้านการลดการใช้ (Reduce) พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยในด้านการลดการใช้ (Reduce) อยู่ในระดับดี น่าจะเป็นเพราะประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill) เช่น ครีมอาบน้ำ ยาสระผม น้ำยาปรับผ้านุ่ม แทนการซื้อผลิตภัณฑ์ขวดใหม่ และการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานยาวนานและมีคุณภาพ เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ ที่ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ บุญเพ็ญ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี

2.3 ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยในด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเล็งเห็นประโยชน์ในการนำ

สิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ซ้ำ หรือประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่าง ๆ โดยเฉพาะการนำ
ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้อีก และการนำขวดโหลที่ใช้หมดแล้ว มาบรรจุเครื่องปรุงต่าง ๆ
ซึ่งสอดคล้องกับบุญทัน ทับผึ้ง (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำริน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยผลการศึกษา
พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมรัม อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีพฤติกรรมการ
จัดการมูลฝอยในด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขต
เทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย ดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
โดยพบว่า เพศชายมีความรู้ในการจัดการมูลฝอยดีกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์
ศิริพงษ์วัฒนา (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามอายุต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้
ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า อายุที่ต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการ
ขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอย
ที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ ทองนุ่น (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ
และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก
ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน ส่งผลถึงความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.4 จำแนกตามอาชีพต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.5 จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของอำนาจ ทองนุ่น (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ครัวเรือนที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน

3.6 จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ ศิริพงษ์วัฒนา (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่พบว่า มีงานวิจัยใดที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยนี้

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และลักษณะที่อยู่อาศัย ดังนี้

4.1 จำแนกตามเพศต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจมาจากในปัจจุบัน ผู้หญิงและผู้ชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน จึงทำให้ผู้หญิงผู้ชายต้องมีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดที่พักอาศัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ชูชูหทัย (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

4.2 จำแนกตามอายุต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ยังอยู่ในกลุ่ม วิทยาลัยเก่าเรียน มีผู้ปกครองดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครัวเรือน ช่วงอายุนี้จึงไม่ได้มีการจัดการ มูลฝอยมากนัก ส่งผลให้มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยต่ำกว่าช่วงอายุอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ อนันต์ ศิริพงษ์วัฒนา (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุที่ต่างกัน ส่งผลให้ ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ที่มี ความรู้ที่น้อย ซึ่งมีรายได้ที่น้อย มองเห็นประโยชน์และความสำคัญจากมูลค่าของขยะมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ธิตถิมรรรัตน์ (255) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการ ขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 จำแนกตามอาชีพต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน โดยพบว่า อาชีพรับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยได้ดีที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะอาชีพดังกล่าว มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้มากกว่าอาชีพอื่น ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัย ของสมเกียรติ พุชชยหาลี (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ อำเภอกวน โคน จังหวัดสตูล ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

4.5 จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาล เมืองอ่างศิลา ที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย ได้ดีกว่า ผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ทั้งนี้ อาจเพราะประชาชนที่มี รายได้สูง จะมีโอกาสในการจับจ่ายซื้อของมากกว่า ทำให้มีโอกาสและประสบการณ์ในการจัดการ ขยะมากกว่า และสามารถจัดหาอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกในการคัดแยกขยะได้มากกว่า เช่น ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมหญิง นุชปาน (2553)

ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.6 จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน โดยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยด้อยที่สุด อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนน้อย จึงยังไม่มีความรักและผูกพันต่อชุมชนและสถานที่อยู่อาศัยของตนเองเท่าใดนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชัยชนะ สงดำ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.7 จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน พบว่า ประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นอาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์ มีพฤติกรรมจัดการมูลฝอยด้อยกว่าผู้ที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว อาจเป็นด้วยเรื่องของพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน เพราะบ้านเดี่ยวมีพื้นที่ในการคัดแยกและเก็บรวบรวมสิ่งของต่าง ๆ ที่ยังสามารถนำกลับมาสร้างประโยชน์ได้มากกว่าอาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์ ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยน้อยกว่า ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของพิภัทร แสงสินธุสร (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับสูง และมีภาพรวมของพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ความรู้ในการจัดการมูลฝอย จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการนำกระดาษหนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้วกลับมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ใส่อาหาร เพราะฉะนั้น

เทศบาลเมืองอ่างศิลาควรมีนโยบายส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการมูลฝอยให้ถูกต้อง โดยเน้นการให้ความรู้ในเทศหญิง และผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อย

2. พฤติกรรมในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย จากการศึกษา พบว่า ครัวเรือนมีการคัดแยกอันตรายอยู่ในอันดับสุดท้าย รวมทั้งมีการขยะเปียกและขยะแห้งออกจากกันในระดับรองสุดท้าย เพราะฉะนั้น เทศบาลเมืองอ่างศิลาควรมีนโยบายจัดทำโครงการเผยแพร่ รมรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่รู้จักการคัดแยกขยะจากต้นทางอย่างถูกวิธี

3. พฤติกรรมในด้านการลดการใช้ (Reduce) จากการศึกษา พบว่า ประชาชนนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาด เพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกน้อยที่สุด ดังนั้น จึงขอเสนอให้เทศบาลเมืองอ่างศิลาควรมีนโยบายเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก และบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก

4. พฤติกรรมในด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) จากการศึกษา พบว่า ประชาชนนำขยะประเภทกล่องกระดาษ กลับมาประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของตกแต่งบ้านเป็นอันดับสุดท้าย จึงขอเสนอให้เทศบาลเมืองอ่างศิลา ควรมีนโยบายสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ หรือดัดแปลงขยะประเภทกระดาษ มาเป็นของใช้และตกแต่งบ้าน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ผลที่ได้จากการศึกษา พบว่า เทศหญิงมีระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยต่ำกว่าเพศชาย ดังนั้น ควรมีการจัดอบรม ส่งเสริมความรู้ให้ความรู้ในการจัดการมูลฝอยที่ถูกวิธีให้แก่เทศหญิง รวมทั้งผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อย เป็นอันดับต้น ๆ

2. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย จากการศึกษา พบว่า ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะอันตรายอยู่ในอันดับสุดท้าย รวมทั้งมีการขยะเปียกและขยะแห้งออกจากกันในระดับรองสุดท้าย เพราะฉะนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการเผยแพร่ รมรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่รู้จักการคัดแยกขยะจากต้นทางอย่างถูกวิธี รวมทั้งจัดหาถังขยะแยกประเภทขยะเปียกและขยะแห้งให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

3. ด้านการลดการใช้ (Reduce) จากการศึกษา พบว่า ประชาชนนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาด เพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก น้อยที่สุด ดังนั้น จึงขอเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก และบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก ซึ่งอาจขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการและร้านค้าต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาล ร่วมกันลดปริมาณถุงพลาสติก โดยการประชาสัมพันธ์ให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) จากการศึกษา พบว่า ประชาชนนำขยะประเภทกล่องกระดาษ กลับมาประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของตกแต่งบ้านเป็นอันดับสุดท้าย จึงขอเสนอให้หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการเกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ หรือดัดแปลงขยะประเภทกระดาษ มาเป็นของใช้และตกแต่งบ้าน ซึ่งนอกจากจะเป็นการประดิษฐ์เพื่อลดปริมาณขยะแล้ว ยังสามารถเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรทำการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของกลุ่มผู้ประกอบการประเภทร้านค้าและร้านอาหาร เนื่องจากเทศบาลเมืองอ่างศิลาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว จึงมีร้านค้าและร้านอาหารเป็นจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบการประเภทนี้เป็นกลุ่มหนึ่งที่ผลิตขยะปริมาณมาก ดังนั้น จึงควรทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองอ่างศิลา โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองอ่างศิลาต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2556). คู่มือประชาชนเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: อีซี.
- กรมอนามัย. (2550). พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2558 ก). งานรักษาความสะอาด. ชลบุรี: เทศบาลเมืองอ่างศิลา.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2558 ข). ทะเบียนคู่มือเรื่องร้องเรียนฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข. ชลบุรี: เทศบาลเมืองอ่างศิลา.
- กัณฐิกา ทวีรอด และตรีทิพย์ อนงค์ทอง. (2550). ความรู้และการปฏิบัติตนของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่มารับบริการที่คลินิกโรคเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชน สถานีอนามัยหัวโพ ตำบลหัวโพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ขวัญจิตต์ จันทร์นาหว้า. (2557). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. การศึกษาอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชนิดาภา ฉันทะ. (2554). ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยชนะ สงคำ. (2554). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฐิติรัตน์ ชิตภมรรัตน์. (2552). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2558). *โครงสร้างการบริหารเทศบาลเมืองอ่างศิลา*. เข้าถึงได้จาก <http://angsilacity.go.th/public/board/data/index/menu/86>
- ธงชัย ทองทวี. (2553). *สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการงานวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา, สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชนกฤต บวกขุนทด. (2553). *การศึกษารูปแบบการจัดการการจัดเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบล โนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการงานวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชา วิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นิตยา เพียรทรัพย์. (2552). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่เทศบาล ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญทัน ทับผึ้ง. (2556). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. (2531). การวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพทางการศึกษาของ มหาวิทยาลัยมหิดล. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 26* (หน้า 296-312). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปนัดดา รุจะศิริ. (2555). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน นานาชาติเทรลส์*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ สิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปภาวิน เหิดขุนทด. (2554). *พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการงานวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชา วิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พรทิพย์ บุญเพ็ญ. (2555). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535. (2535, 2 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 62-81.
- พัทธยา ยิ่งยง. (2552). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของพนักงานในสำนักงาน: กรณีศึกษาสถานประกอบการนิคมอุตสาหกรรมเขตเวียงชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิเชษฐ์ คงนอก. (2555). *การศึกษากิจการจัดการขยะชุมชน เทศบาลตำบลคอนหวาย อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการงานวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พิภัทร แสงสินธุสร. (2550). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล หวังพานิช. (2552). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาวะโลกร้อน. (2558). เข้าถึงได้จาก <http://www.greentheearth.info>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วรนิษฐา สิงห์บุตร. (2554). *รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะชุมชน เทศบาลตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณธณี กองจันทร์ดี. (2555). *การจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสด ศึกษากรณีตลาดสดบางกะปิ และตลาดสดนครไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วายุ คงธนจรัส. (2552). *ระดับความรู้ของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมเกียรติ์ ปุ่ช้อยหลี. (2554). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหญิง นุชปาน. (2553). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมัชญา หนูทอง. (2556). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2558). *ประเภทของขยะมูลฝอย*. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=15&chap=8&page=t15-8-infodetail02.html>
- สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2558 ก). *งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน*. ชลบุรี: สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา.
- สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2558 ข). *แผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2559-2561*. ชลบุรี: สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2529). *การจัดการพฤติกรรมมนุษย์*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สุภาพร ศรีงาม. (2552). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริพร จิตต์ซื่อ. (2550). *แนวทางจัดการขยะมูลฝอย*. เข้าถึงได้จาก http://www.thaigoodview.com/library/sema/sukhothai/sureeporn_j/toxic/sec04p04.html
- อนันต์ ศิริพงศ์วัฒนา. (2552). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อำนาจ ทองนุ่น. (2551). *ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introduction analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือช่องว่าง หรือเขียนข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง หรือตรงกับความเป็นจริงที่สุด
3. เนื้อหาในแบบสอบถามมีจำนวน 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 2 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 25 ข้อ
ตอนที่ 3 พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น
ด้านการคัดแยกขยะ จำนวน 6 ข้อ
ด้านการลดการใช้ (Reduce) จำนวน 7 ข้อ
ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวศุภลักษณ์ แว่วสวัสดิ์

นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 30-39 ปี
 3. 40-49 ปี 4. 50-59 ปี
 5. ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. 4. อนุปริญญา/ ปวส.
 5.ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

1. นักเรียน/ นักศึกษา 2. รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3. รับจ้างทั่วไป 4. พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน
 5. ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,000-19,999 บาท
 3. 20,000-29,999 บาท 4. มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. น้อยกว่า 5 ปี 2. 5-9 ปี
 3. 10-14 ปี 4. ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

7. ลักษณะที่อยู่อาศัย

1. บ้านเช่า/ หอพัก 2. อาคารพาณิชย์/ ทาวน์เฮ้าส์
 3. บ้านเดี่ยวชั้นเดียว 4. บ้านเดี่ยวสองชั้น
 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความรู้ในการจัดการมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงที่สุด

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	ใช่	ไม่ใช่
1. วิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดมูลฝอย คือ การกองทิ้งไว้กลางแจ้งให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ		
2. การคัดแยกขยะ คือ การแยกประเภทขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ออกจากสิ่งที่จะต้องนำไปกำจัด		
3. ขยะประเภทเศษอาหารสามารถกำจัดโดยการทิ้งลงท่อระบายน้ำได้		
4. การนำตะกร้าหรือถุงผ้าใส่ของไปจ่ายตลาด ทำให้ปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกลดลง		
5. ขยะในครัวเรือน เช่น ขวดน้ำพลาสติก กระป๋องน้ำอัดลม สามารถคัดแยกและนำไปขายได้		
6. ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์ สามารถทิ้งร่วมกับขยะทั่วไปได้		
7. ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก		
8. เศษอาหาร เศษผักผลไม้ ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก		
9. กระป๋องอลูมิเนียมและขวดแก้ว สามารถนำมาหลอมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้		
10. ขยะติดเชื้อควรกำจัดด้วยการฝัง		
11. ขยะประเภท ถุงพลาสติก ก่อ่งโฟม สามารถกำจัดได้ด้วยการเผาทิ้ง		
12. การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม ทำให้มีปริมาณขยะลดลง		
13. เราควรใช้กระดาษทิชชู่ทำความสะอาดทุกอย่าง เพราะกระดาษย่อยสลายได้ง่ายกว่าผ้า		
14. เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ กระดาษหนังสือพิมพ์ที่ไม่ใช้แล้วควรนำมาทำเป็นถุงบรรจุอาหาร		
15. การกำจัดเศษหญ้าแห้ง เศษใบไม้ โดยวิธีการเผาเป็นวิธีที่เหมาะสม		
16. ก่อ่งโฟมบรรจุอาหารเป็นขยะที่ย่อยสลายยาก		
17. การลดปริมาณขยะมูลฝอย เป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อน		
18. การเลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพดี ใช้ได้นาน ถือเป็น การลดปริมาณขยะ		
19. การทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ไม่ทำให้น้ำเน่าเสีย เนื่องจากขยะมูลฝอยถูกน้ำพัดไป		
20. ขยะมีพิษ สามารถกำจัดได้โดยวิธีการฝังกลบ		

ตอนที่ 3 พฤติกรรมในการจัดการขยะ ในด้านการคัดแยกขยะ การลดการใช้ และการใช้ซ้ำ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงที่สุด

พฤติกรรมในการจัดการขยะ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
ด้านการคัดแยกขยะ				
1. คริวเรือนของท่านแยกถังขยะในบ้าน สำหรับใส่ ขยะเปียกและขยะแห้ง				
2. คริวเรือนของท่านมีถังสำหรับแยกเศษอาหาร ไว้ภายในบ้าน				
3. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ และไม้ทิ้งลงในถังขยะทั่วไป				
4. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขวดพลาสติกก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า				
5. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกเศษกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์ก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับ ผู้รับซื้อของเก่า				
6. คริวเรือนของท่านมีการคัดแยกขวดแก้วก่อนทิ้ง หรือรวบรวมไว้ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า				
ด้านการลดการใช้ (Reduce)				
7. ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่ เพียงใบเดียว มากกว่าการใช้ใบเล็กหลาย ๆ ใบ				
8. ท่านประกอบอาหารให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน ไม่เหลือทิ้ง				
9. ท่านนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาด เพื่อช่วยลด ปริมาณการใช้ถุงพลาสติก				
10. ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill) เช่น ครีมอาบน้ำ ยาสระผม น้ำยาปรับผ้านุ่ม แทนการซื้อ ผลิตภัณฑ์ขวดใหม่ทั้งหมด				

พฤติกรรมในการจัดการขยะ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
11. ท่านเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานยาวนานและมีคุณภาพ เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ ที่ได้มาตรฐาน				
12. ท่านเลือกบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มจากรบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากแก้ว หรือวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้				
13. ท่านหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก				
ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse)				
14. ครอบครัวของท่านมีการนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่				
15. ครอบครัวของท่านนำขวดบรรจุเครื่องดื่มที่ดื่มหมดแล้วกลับมาทำความสะอาด เพื่อใช้บรรจุน้ำสำหรับดื่มในครัวเรือน				
16. ครอบครัวของท่านนำกระดาษที่ใช้แล้วหนึ่งด้านกลับมาทำเป็นกระดาษโน้ต				
17. ครอบครัวของท่านนำขวดโหลที่ใช้หมดแล้วมาบรรจุเครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น น้ำตาล เกลือ ผงชูรส เป็นต้น				
18. ครอบครัวของท่านนำน้ำจากการล้างจาน ซักผ้า ไปใช้อีก เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างสิ่งของ				
19. ขยะประเภทกล่องกระดาษ ท่านนำกลับมาประดิษฐ์เป็นของใช้ หรือของตกแต่งบ้าน				
20. ขยะประเภทหนังสือพิมพ์ ท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น เช็ดกระจก ห่อสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น				

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....